Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

47-йил чиқиши. № 80 (13.036). 7 АПРЕЛЬ 1965 йил ЧОРШАНБА Баҳоси 2 тийин.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ МАРТ ПЛЕНУМИНИНГ «СССР ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ЭНГ ЗАРУР ЧОРАЛАРИ ТЎҒРИСИДА»ГИ ҚАРОРИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИНИНГ ВАЗИФАЛАРИ

РЕСПУБЛИКА ПАРТИЯ АКТИВИ ЙИҒИЛИШИНИНГ ҚАРОРИ

Республика партия активи йиғилиши Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ўртоқ Ш. Р. Рашидовнинг «КПСС Марказий Комитети март Пленумининг «СССР қишлоқ хўжалигини янада ривожлантиришнинг энг зарур чоралари тўғрисида»ги қарори ва Ўзбекистон партия ташкилотининг вазифалари» ҳақидаги докладини тинглаб ва муҳокама қилиб, зўр мамнуният билан шуни таъкидлаб ўтадики, бизнинг партиямиз Ленин йўлига амал қилиб, КПССнинг XX, XXI ва XXII съездлари ишлаб чиққан бош йўлни оғишмай амалга ошира бориб, экономикани ривожлантиришнинг туб масалаларини муваффақиятли ҳал этмоқда, халқнинг куч-ғайратини коммунистик қурилишнинг улуғвор вазифаларини бажаришга сафарбар қилмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми партия ва халқнинг коммунистик жамият қуриш йўлидаги курашида муҳим босқич бўлди. Ўзбекистон партия ташкилоти ва республиканинг барча меҳнаткашлари қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш юзасидан Ўртоқ Л. И. Брежневнинг докладида баён қилинган ва Пленум маъқуллаган энг зарур тадбирларни қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши барча тармоқларини зўр бериб юксалтиришнинг жанговар программаси деб қабул қилдилар.

КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми социалистик ишлаб чиқаришни ривожлантиришнинг иқтисодий қонунлари, жамоат хўжалигини юксалтиришда колхозчилар ва совхоз ишчиларининг моддий манфаатдорлиги, ижтимоий ва шахсий манфаатларни тўғри кўшиб олиб бориш принципларининг бузилганлиги қишлоқ хўжалигининг орқада қолганлигига асосий сабаб эканлигини ленинча доноклик билан очиб берди ва таъкидлаб ўтди.

Қишлоқ хўжалигига раҳбарлик қилишдаги субъективизм планлаштиришда, маблағ билан таъминлашда, қишлоқ хўжалигига кредит беришда, нархлар сиёсатида хатоларга олиб келди. Ишлаб чиқариш ва маданий-маиший қурилишга капитал маблағ кам ажратилди, мод дий-техника базасини мустаҳкамлаш соҳасида суст иш олиб борилди. Раҳбар органларни ҳеч асос бўлмагани ҳолда қайта қура беришлар колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришига катта зарар етказди. Бу қайта қуришлар ишда масъулятсизлик ва асабийлик вазиятини вужудга келтирди.

Ана шу камчиликларнинг ҳаммаси Ўзбекистон қишлоқ хўжалигидаги бир қанча тармоқларни ривожлантиришга салбий таъсир кўрсатди. Баъзи партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари агротехника, экин майдонларининг структураси, чорва моллари парваришқилиш ва боқиш юзасидан колхоз ва совхозларга шаблон кўрсатмалар беришди. Фан ва илғор практика ютуқларидан яхши фойдаланилмади, деҳқончилик маданиятини юксалтириш, тупроқнинг маҳсулдорлигини ошириш учун зарур чоралар кўрилмади, кўп хўжаликларда алмашлаб экиш бузилди, бедачиликка жиддий путур етказилди.

Бир қанча районларда колхоз ва совхозларни раҳбар кадрлар ва мутахассислар билан мустаҳкамлаш, уларни топширилган иш учун юксак жавобгарлик руҳида тарбиялаш, иш малакасини ошириш соҳасида етарли иш қилинмади. Баъзи колхозларда қишлоқ хўжалик артели ишларини бошқариш демократик асосларининг ва артель Уставининг қўпол равишда бузилишига, ерларнинг талон-торож қилинишига ва жамоат мулкининг ўғирланишига йўл қўйилди.

Республика партия активининг йиғилиши шуни таъкидлайдики, КПСС Марказий Комитети октябрь ва ноябрь Пленумларининг қарорларига мувофиқ, партия, совет, касаба союз ва комсомол органларининг пастдан юқоригача ғузилиши ленинча принциплари тамомила тикланган, партия ва халқ қишлоқ хўжалигини юксалтиришнинг илмий жиҳатдан асослаб берилган конкрет программасига эга бўлган ҳозирги пайтда қишлоқлардаги партия ташкилотларининг муваффақиятли ишлаш учун зарур шарт-шароитларнинг ҳаммаси вужудга келтирилди. Эндиликда қишлоқ меҳнаткашларининг бутун ижодий активлиги ва ғайратини КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорларини бажаришга моҳирлик билан сафарбар қилиш ҳамда колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришининг янада юксалтирилишини таъминлаш лозим.

Республика партия активининг йиғилиши қарор қилади:

1. КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарори, қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш юзасидан КПСС Марказий Комитети Президиуми ишлаб чиққан ва Ўртоқ Л. И. Брежневнинг докладида баён қилинган тадбирлар маъқуллансин.

КПСС Марказий Комитети Пленумининг қарорлари раҳбарлик ва оғишмай бажариш учун қабул қилинсин.

2. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Госплани, министрликлари ва бошқармалари КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорларига мувофиқ, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада юксалтириш тадбирларини ишлаб чиқишлари ва амалга оширишлари зарур деб ҳисоблансин.

3. Область ва район партия комитетлари барча партия, совет, хўжалик, комсомол ва касаба союз ташкилотларининг ишини тубдан яхшилашга эришмоқлари керак. КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорида таъкидлаб ўтилганидек, кишилар тўғрисида, колхоз ва совхозларнинг экономикасини ривожлантириш ҳақида, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштиришни кўпайтириш, уларнинг таннархини пасайтириш, ишлаб чиқаришнинг барча тармоқлари рентабель бўлишига эришиш тўғрисида доим ғамхўрлик қилиш бу ташкилотларнинг фаолиятида асосий ва ҳал қилувчи ўринни олиши керак. Колхоз ва совхоз бошланғич партия ташкилотларининг ролини ва жавобгарлигини ошириш зарурлигига алоҳида эътибор бериш, бутун ишда уларга таяниш, партия кучларини тўғри жойлаштириш ҳақида ғамхўрлик қилиш, ишлаб чиқаришда коммунистларнинг авангардлик ролини, жамоат ҳаётида ғоят актив иштирок қилишларини таъминлаш лозим.

4. Область, район партия комитетлари, министрликлар ва бошқармалар ўз ишларини яхши ва пухта уюштиришлари, маъмуриятчилик, буйруқбозлик, майда-чуйда ишларга аралашавериш, колхоз ва совхоз раҳбарлари ҳамда мутахассисларига тегишли ишларни ўз зиммаларига олиш каби ҳолларга қатъий барҳ беришлари керак.

Партия ташкилотлари кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйиш ишини яхшилашлари, қишлоқ хўжалигидаги ишларнинг аҳволи учун ходимларнинг жавобгарлигини ва талабчанликни оширишлари, партия ва давлат аппаратининг барча звеноларида интизомни мустаҳкамлашлари, қабул қилинган қарорларнинг бажарилишини уюштиришлари ва таъсирчан назорат қилиб туришни таъминлашлари керак.

5. Меҳнаткашлар депутатлари Советлари, касаба союзлари ва комсомол КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорларини амалга оширишда катта роль ўйнашлари лозим. Улар қишлоқ меҳнаткашларига ҳар жиҳатдан эътибор беришлари, меҳнаткашларнинг маданий-маиший талабларини қондириш ва меҳнат шароитини яхшилаш тўғрисида доим ғамхўрлик қилишлари, ишчилар, колхозчилар, мутахассисларнинг ташаббусини бутун чоралар билан ривожлантиришлари, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг барча тармоқларини юксалтириш учун социалистик мусобақанв ва коммунистик меҳнат ҳаракатини кенг авж олдиришлари керак.

6. Қишлоқ хўжалик фанини ривожлантириш КПСС Марказий Комитети март Пленуми қўйган вазифаларни ҳал этишда катта аҳамиятга эга. Илмий тадқиқот институтлари ва тажриба станцияларининг коллективлари илмий тадқиқотларнинг савияси ва самарасларини оширишлари, бутун эътиборни энг муҳим проблемаларга қаратишлари зарур.

Фан ходимлари илмий ютуқлар ва илғор практикани кенг жорий қилишда колхоз ва совхозларга бутун чоралар билан ёрдам беришлари керак.

7. Область ва район партия комитетлари, область ва район ижроия комитетлари, Қишлоқ хўжалиги министрлиги, «Узсельхозтехника» бирлашмаси ва уларнинг ҳокимлари органлари колхоз ва совхозларни ташкилий-хўжалик жиҳатдан янада мустаҳкамлаш, хўжалик ҳисобини кенг жорий қилиш, хўжаликларнинг рентабеллигини ошириш учун зарур чоралар кўришлари лозим, деб ҳисоблайсин. Қишлоқ хўжалик артели Уставига, ишларни бошқаришдаги демократик принципларга қаттиқ риоя қилиниши устидан контролни кучайтириш, колхоз ишлаб чиқаришининг барча асосий масалаларини ҳал этишда колхозчилар кенг оммасини албатта қатнаштиришни таъминлаш керак.

8. Март Пленуми қабул қилган ва бутун совет халқининг фаровонлигини оширишга қаратилган қарорларни барча колхозчиларга, ишчиларга, қишлоқ хўжалик мутахассисларига, республиканинг ҳамма меҳнаткашларига кенг тушунтириб бериш — партия ташкилотларининг, матбуот, радио, телевидение ходимларининг, пропагандистлар ва агитаторларнинг энг муҳим вазифасидир.

9. КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорларини муваффақиятли бажариш кўклам даврида қишлоқ хўжалик ишларининг уюштиришига кўп жиҳатдан боғлиқ эканлигини эътиборга олиб, область, район партия комитетлари ва колхоз ҳамда совхозларнинг бошланғич партия ташкилотлари, область ва район ижроия комитетлари, қишлоқ хўжалиги, сув хўжалиги министрликлари, «Узсельхозтехника» бирлашмаси ва уларнинг жойлардаги органлари чигит ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларини қисқа вақт ичида агротехника жиҳатидан юксак даражада экиш учун зарур чораларни кўришлари, пилла қурти боқишга намунали тайёргарлик кўришлари, қўзиларатиш ишларини муваффақиятли ўтказишлари, чорва моллар туёғининг кўпайтирилишини ва чорвачилик маҳсулдорлигининг оширилишини таъминлашлари керак.

* * *

Республика партия активи йиғилиши КПСС Марказий Комитети Пленумининг «Коммунистик ва ишчи партиялар вакилларининг 1965 йил 1—5 мартда ўтказилган Маслаҳат учрашуви якунлари тўғрисида»ги қарорини якдиллик билан маъқуллайди, КПСС Марказий Комитетининг социалистик мамлакатлар билан қардошларча дўстликни мустаҳкамлаш, империализмга ва мустамлакачиликка қарши, халқларнинг миллий озодлиги учун, тинчлик, демократия ва социализм учун курашда халқаро коммунистик ҳаракатни ва замонамизнинг барча революцион кучларини жипслаштириш соҳасида кўраётган тадбирларини тамомила тўғри тадбирлар деб ҳисоблайди.

* * *

Республика партия активининг йиғилиши Ўзбекистон коммунистлари, барча меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорларини, Коммунистик партиянинг қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш соҳасида кўрган тадбирларини шараф билан бажарадилар, деб қатъий ишонч билдиради.

ЎЗБЕКИСТОН ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИ АКТИВИНИНГ ЙИҒИЛИШИ

6 апрелда Тошкентда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг мажлислар залида республика партия активининг КПСС Марказий Комитети март Пленуми якунлари ва Ўзбекистон партия ташкилотининг вазифаларига бағишланган йиғилиши бўлди.

Йиғилиш Президиумида КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Президиумининг аъзолари И. Г. Анисимкин, Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, Е. С. Насриддинова, Р. Н. Нишонов, И. И. Федюнинский, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат Қ. Муртазоев ва республиканинг бошқа раҳбар ходимлари, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг илғорлари ўтиришибдилар.

Йиғилиш ишида республика Компартияси Марказий Комитетининг аъзолари ва Марказий Комитет аъзолигига кандидатлар, ревизия комиссиясининг аъзолари, область партия комитетларининг секретарлари ва қишлоқ хўжалик бўлимларининг мудирлари, область ижроия комитетларининг раислари ва раис ўринбосарлари, область партия комитетлари ва область ижроия комитетлари, партия-давлат контроли комитетларининг раислари, шаҳар ва район партия комитетларининг биринчи секретарлари, шаҳар ва район ижроия комитетларининг раислари, область касаба союзлари советларининг раислари, область комсомол комитетларининг секретарлари, қишлоқ хўжалик ва суғориш системалари область бошқармаларининг бошлиқлари, область план комиссияларининг ва «Узсельхозтехника» область бирлашмаларининг раислари, район қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармаларининг бошлиқлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари ва бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари, илмий муассасалар, министрликлар, идоралар ва республика ташкилотларининг ходимлари қатнашдилар.

КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, **Ш. Р. Рашидов** «КПСС Марказий Комитети март Пленумининг «СССР қишлоқ хўжалигини янада ривожлантиришнинг энг зарур чоралари тўғрисидаги қарори» ва республика партия ташкилотининг вазифалари» тўғрисида доклад қилди.

Докладни муҳокама қилишда Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари **М. Абдураззоқов**, Андижон область партия комитетининг биринчи секретари **А. Ҳайдаров**, Қашқадарё область партия комитетининг биринчи секретари **С. Асомов**, Сирдарё область Жеттисой район партия комитетининг биринчи секретари **И. К. Мороз**, Хоразм область партия комитетининг биринчи секретари **Б. Раҳимов**, Тошкент область, Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхозининг раиси **Ман Гим Хван**, Сурхондарё область партия комитетининг биринчи секретари **Ф. Шамсиддинов**, Сирдарё областидаги Герман Титов номли 6-совхознинг директори **С. Усмонов**, Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари **К. Камолов**, Хоразм область, Янгиариқ районидаги Киров номли колхоз партия комитетининг секретари **Я. Содиқов**, Самарқанд область партия комитетининг биринчи секретари **С. Усмонов**, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари **Р. Х. Абдуллаева**, Фарғона область, Қувва районидаги «Коммунизм» колхозининг раиси **М. Шербўтаев** қатнашдилар.

Партия активи йиғилиши муҳокама қилинган масала юзасидан қарор қабул қилди.

ФИНЛЯНДИЯ ХАЛҚИГА

Совет Иттифоқи билан Финляндия ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисида Шартнома тузилган кунининг 17 йиллиги муносабати билан СССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. И. Микоян ва СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Финляндия Республикасининг президенти Урхо Кекконен ва Финляндия Бош Министри Йоханнес Виролайненга телеграммалар юбордилар. Телеграммаларда дўст Финляндия халқи самимий қутланади ва унга энг яхши истаклар билдирилади.

А. И. Микоянинг У. Кекконенга йўллаган телеграммасида бундай дейилади: «Турли социал тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаши сиёсатининг конкрет ва равшан мисоли бўлган дўстона Совет—Финляндия муносабатлари Совет ва Финляндия халкларининг бахт-саодати йўлида бундан буён ҳам мустаҳкамланиб ва кенгайиб бораверади, деб ишонаман».

«Мамлакатларимизнинг халқлари шу нарсани мамнуният билан таъкидлашлари мумкинки, — дейилади А. Н. Косигиннинг И. Виролайненга юборган телеграммасида, — Совет Иттифоқи билан Финляндия ўртасидаги ҳар томонлама ҳамкорлик, ўзаро ҳамжиҳатлик ва ишонч вазиятида ривожланиб бормоқда, бу вазиятни вужудга келтиришда 1948 йилги Шартнома муҳим роль ўйнади».

* * *

СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг раиси И. В. Спиридонов ва СССР Олий Совети Миллатлар Советининг раиси Я. В. Пейве шу сана муносабати билан Финляндия парламентининг раиси К. А. Фагерхольмга, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико эса Финляндия Ташқи ишлар министри А. Карьялайненга табрик телеграммаси йўлладилар. (ТАСС).

ДЎСТОНА УЧРАШУВЛАР

СОВЕТ ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ В. ГОМУЛКА, Э. ОХАБ, Ю. ЦИРАНКЕВИЧ ЎРТОҚЛАР ҲУЗУРИДА БЎЛДИ

ВАРШАВА, 5 апрель. (ТАСС). КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари Л. И. Брежнев бошчилигидаги Совет партия-ҳукумат делегацияси бугун Польша Бирлашган Ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари В. Гомулка, Польша Бирлашган Ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Польша Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси Э. Охаб ва Польша Бирлашган Ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Ю. Циранкевич ҳузурида бўлди.

Учрашувда Совет партия-ҳукумат делегациясининг аъзолари: КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитетининг секретари Ю. В. Андропов, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико ва бошқалар иштирок этдилар.

Учрашувда Польша томонидан Польша Бирлашган Ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Польша Бирлашган Ишчи партияси Марказий Комитетининг секретари З. Клишко, Польша Бирлашган Ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Польша Бирлашган Ишчи партияси Марказий Комитетининг секретари Р. Стшелецкий, Польша Бирлашган Ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Польша Халқ Республикаси ташқи ишлар министри А. Рапацкий ва бошқалар бор эди.

Совет партия-ҳукумат делегацияси аъзолари билан Польша Бирлашган Ишчи партияси ва Польша Халқ Республикаси раҳбарлари ўртасида дўстона суҳбат бўлди. Суҳбат илиқ, самимий вазиятда ўтди.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ ВА ПОЛЬША ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯЛАРИ ЎРТАСИДАГИ МУЗОКАРАЛАР

ВАРШАВА, 5 апрель. (ТАСС). Бугун тушдан кейин Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг биносида Совет Иттифоқи ва Польша Халқ Республикаси партия-ҳукумат делегациялари ўртасида музокаралар бўлиб ўтди.

Музокараларда Совет томонидан Л. И. Брежнев, А. Н. Косигин, Ю. В. Андропов, А. А. Громико, Н. И. Крилов, Т. Я. Киселев, В. И. Дрозденко, А. Б. Аристов ўртоқлар, делегациянинг маслаҳатчилари қатнашдилар.

Польша томонидан В. Гомулка, Ю. Циранкевич, З. Клишко, А. Рапацкий, С. Ендриховский, М. Спихальский, Б. Яшчук, В. Виха, М. Нашковский, Э. Пшчулковский ўртоқлар, делегациянинг маслаҳатчилари қатнашдилар.

Қардошларча дўстлик, самимият ва тўла ҳамжиҳатлик вазиятида ўтган музокаралар вақтида Совет Иттифоқи билан Польша ўртасидаги қардошлик муносабатларини янада ривожлантириш ва мустаҳкамлаш масалалари устида, шунингдек ҳар иккала томонни қизиқтирувчи кўпгина халқаро проблемалар устида фикрлашиб олинди.

* * *

ВАРШАВА, 6 апрель (ТАСС мух. бири). Бугун эрталаб Министрлар Советининг биносида Совет Иттифоқи ва Польша Халқ Республикаси партия-ҳукумат делегациялари ўртасида музокаралар яна бошланди.

ВАРШАВАДА ГУЛЧАМБАРЛАР ҚУЙИЛДИ

ВАРШАВА, 5 апрель. (ТАСС). Дўстона визит билан бугун Варшавага келган Совет партия-ҳукумат делегацияси Совет жангчиларининг қабристонмавзолейига гулчамбар қўйди. СССР Давлат Гимни ижро этилганидан кейин Л. И. Брежнев, А. Н. Косигин ва делегациянинг бошқа аъзолари улуғвор монумент супасига лентасига қўйидаги сўзлар ёзилган гулчамбар қўйдилар: «Совет ва поляк халқларининг озодлиги учун гитлерчи босқинчиларга қарши жангларда ҳалок бўлган Совет Армияси шавкатли жангчиларига.

Совет Иттифоқи партия-ҳукумат делегациясидан».

Делегация аъзолари хотира дафтарига имзо чекдилар.

СССР партия-ҳукумат делегацияси номаълум солдат қабри устига ҳам гулчамбар қўйди. Гулчамбар лентасига қўйидаги сўзлар ёзилган эди: «Ўз Ватанининг озодлиги ва мустақиллиги учун курашда ҳалок бўлган поляк жангчиларига шон-шарафлар бўлсин.

СССР партия-ҳукумат делегациясидан».

ПОКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИНИНГ СОВЕТ ИТТИФОҚИДА БЎЛИШИ

Покистон президенти фельдмаршал Муҳаммад Айюбхон ва унинг ҳамроҳлари 5 апрель куни Биринчи армия СССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасини кўришга бағишладилар. Меҳмонлар «Космос», «Атом энергияси», «Совет маданияти», «Ҳисоблаш техникаси» павильонларини кириб кўришди.

Покистондан келган ҳурматли меҳмон Кремлда СССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. И. Микоян ҳузурида бўлди. А. И. Микоян билан Муҳаммад Айюбхон ўртасида бўлиб ўтган суҳбатда ҳар иккала мамлакатни қизиқтираётган масалалар устида ошкора фикрлашиб олинди.

Куннинг иккинчи ярмида Покистон президенти Муҳаммад Айюбхон қабул маросимлари уйида зиёфат берди. Зиёфатда Совет томонидан К. Т. Мазуров, А. И. Микоян, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари Д. С. Коротченко ва бошқа расмий кишилар ҳозир бўлишди.

Дўстона вазиятда ўтган зиёфат вақтида Муҳаммад Айюбхон ва А. И. Микоян нутқ сўзладилар. (ТАСС).

* * *

ЛЕНИНГРАД, 6 апрель. (ТАСС). Покистон президенти фельдмаршал Муҳаммад Айюбхон ва унинг ҳамроҳлари бугун махсус поездда Москвадан Ленинградга келишди.

Москва вокзалида ҳурматли меҳмонни давлат ва жамоат ташкилотларининг раҳбарлари, меҳнаткашларнинг вакиллари, журналистлар кутиб олдилар. Кутиб олиш вақтида фахрий қоровул саф тортиб турди ва Покистон ҳамда СССРнинг давлат гимнлари ижро этилди.

ҚОЗОҒИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

ОЛМАОТА, 5 апрель. (ТАСС). Бугун Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг XII пленуми бўлиб ўтди. Пленум ташкилий масалаларни қараб чиқди.

Пленум КПСС Марказий Комитетининг секретари В. Н. Титовни Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари ва Қозоғистон Компартияси Марказий Комитети Президиумининг аъзоси қилиб сайлади. С. Б. Ниёзбеков ва К. М. Симаков ўртоқлар Қозоғистон Компартияси Марказий Комитети Президиумининг аъзолари қилиб, ўртоқ А. С. Колебаев эса Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари ва Қозоғистон Компартияси Марказий Комитети Президиумининг аъзолигига кандидат қилиб сайландилар.

Пленум ўртоқ И. Шариповни Қозоғистон Компартияси Марказий Комитети Президиумининг аъзолиги вазифасидан ва ўртоқ Р. Б. Байталиевни Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари ва Қозоғистон Компартияси Марказий Комитети Президиумининг аъзолиги вазифаларидан озод қилди.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

СССР Олий Совети Президиумининг 1965 йил 3 апрелдаги Фармонига мувофиқ, Тожикистон ССР қишлоқ хўжалиги ва саноатини ривожлантиришдаги катта хизматлари учун Тожикистон ССР қишлоқ хўжалиги ва саноати илғорларидан 15 кишига Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилди.

СССР Олий Советининг Президиуми 1965 йил 3 апрелдаги Фармони билан Тожикистон ССР халқ хўжалиги, фани ва маданиятини ривожлантиришдаги муваффақиятлари учун Тожикистон ССР қишлоқ хўжалик, саноат, транспорт, қурилиш, савдо илғорларини, фан ва маданият ходимларини СССР орден ва медаллари билан мукофотлади. Жами 2.484 киши мукофотланди.

Ленин ордени билан 95 киши, Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан 330 киши, «Ҳурмат белгиси» ордени билан 574 киши, «Шавкатли меҳнати учун» медали билан 800 киши ва «Меҳнатда ўрнак кўрсатганлик учун» медали билан 685 киши мукофотланди.

Фармонлар «СССР Олий Советининг ведомостлари»да эълон қилинади.

СОВЕТ — КУБА МУЗОКАРАЛАРИ

5 апрелда Москвада СССР билан Куба ўртасидаги иқтисодий ва техникавий ҳамкорликни янада ривожлантириш масалалари юзасидан Куба Республикасининг ҳукумат делегацияси билан музокаралар бошланди.

Куба делегациясига министр Орландо Боррего Диас, Совет делегациясига СССР Министрлар Совети Ташқи иқтисодий алоқалар давлат комитетининг раиси С. А. Скачков бошчилик қилмоқдалар.

(ТАСС).

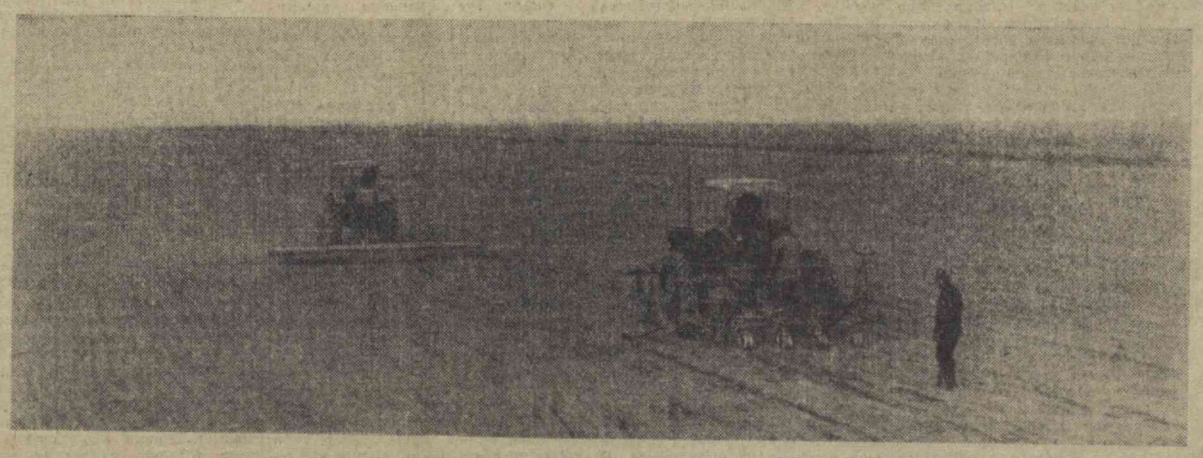

СИРДАРЁ ОБЛАСТИ. Герман Титов номли 6-совхозда коммунист Расул Суннатов бошлиқ комплекс механизациялашган бригада биринчи бўлиб чигит экишни бошлаб юборди. Суратда: бригада далясида чигит экиш пайти.

А. Горокрик фотоси. (ЎзТАД фотохроникаси).

БЕРЛИНДА ҚАБУЛ

БЕРЛИН, 6 апрель. (ТАСС). Германия Демократик Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси Вальтер Ульбрихт 5 апрелда СССР мудофаа министрининг биринчи ўринбосари Совет Иттифоқи маршали А. А. Гречкони қабул қилди. Суҳбат давомида муҳим масалалар, шунингдек ҳар икки томонни қизиқтираётган бошқа масалалар ҳам муҳокама қилинди.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ МАРТ ПЛЕНУМИНИНГ СССР ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ЭНГ ЗАРУР ЧОРАЛАРИ ТЎҒРИСИДАГИ ҚАРОРИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИНИНГ ВАЗИФАЛАРИ

РЕСПУБЛИКА ПАРТИЯ АКТИВИ ЙИҒИЛИШИДА ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕКРЕТАРИ Ш. Р. РАШИДОВ ДОКЛАДИ

Ўртоқлар!

КПСС Марказий Комитетининг 1964 йил октябрь ва ноябрда бўлиб ўтган Пленумлари партиямиз тарихига асло унутилмас воқеалар бўлиб кирди. Бу Пленумлар партия ва давлат турмушининг ленинча нормалари сира бузилмайдиган нормалар эканлигини, партиянинг XX, XXI, XXII съездларида коллектив бўлиб ишлаб чиқилган ва КПСС Программасида ифодаланган бош йўлининг бузилмаслигини эўр куч билан таъкидлади.

Мамлакат партия ташкилотлари, шу жумладан Ўзбекистон партия ташкилоти ҳам КПСС Марказий Комитети октябрь ва ноябрь Пленумларининг қарорларини бажара бориб, катта ташкилотчилик ишини ва сиёсий ишни амалга оширдилар. Республикада саноат партия ташкилотлари билан қишлоқ партия ташкилотлари сунъий равишда бир-биридан ажратиб қўйилганлиги тугатилди, ҳар бир областда бирлашган партия ташкилоти яна вужудга келтирилди, яхлит партия, совет, касаба союз ва комсомол органлари сайланди. Районлаштириш масалаларида тартиб ўрнатилди, йириклаштирилган кўп районлар бўлиниб юборилди. Ишлаб чиқариш бошқармалари ва саноат ишлаб чиқариш зоналарининг парткомлари самарали натижа бермаганликлари сабабли тугатилди, барча қишлоқ районларида район партия комитетлари яна тикланди. Энди район партия комитетлари 86 тага етди, ёки ишлаб чиқариш бошқармаларининг парткомлари бўлган вақтдагига нисбатан 13 та райком кўпайди. Шундай қилиб, партия органларининг ташкилий структураси КПСС Уставига мувофиқлаштирилди.

КПСС Марказий Комитети октябрь ва ноябрь Пленумларининг қарорлари амалга оширилганлиги партия билан халқнинг бирлигини, ишчилар синфи билан деҳқонларнинг иттифоқини тағин ҳам кўпроқ мустаҳкамлади, партия ташкилотларининг жанговарлик қобилиятини оширди, уларнинг ташкилотчилик ва сиёсий ишларни кучайтиришга ёрдам берди. Эндиликда омманинг ижодий активлигини ва ташаббускорлигини ривожлантирмоқ учун кенг имкониятлар очилди, партиянинг ва партия маҳаллий органларининг раҳбарлик ролини кучайтирмоқ учун, коммунистик қурилиш вазифаларини муваффақиятли ҳал этмоқ учун бутун шароит вужудга келтирилди.

I. ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ ЮКСАЛТИРИШНИНГ ЖАНГОВАР ПРОГРАММАСИ

КПСС Марказий Комитетининг шу йил 24-26 мартда бўлиб ўтган Пленуми партия ва совет халқи турмушида алоҳида ўрин олади. Бу Пленум КПСС Программасини амалга ошириш учун, коммунизмнинг моддий техника базасини вужудга келтириш учун совет кишилари олиб бораётган қаҳрамонона кураш йилномасида жуда катта боб бўлиб қолади. Пленум КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг «СССР қишлоқ хўжалигини янада ривожлантиришнинг энг зарур чоралари тўғрисида»ги докладини ҳар томонлама ва ишчанлик билан муҳокама қилди.

Пленум коммунистик ва ишчи партиялар вакилларининг 1965 йил 1-5 мартда Москвада бўлиб ўтган Маслаҳат учрашувининг якунлари тўғрисида КПСС Марказий Комитети секретари ўртоқ М. А. Сусловнинг ахборотини тинглади, учрашувда қабул қилинган ҳужжатларни — Ахборотни ва Вьетнамдаги воқеалар тўғрисидаги Баёнотни, шунингдек КПСС делегациясининг фаолиятини тўла равишда маъқуллади.

Мамлакат қишлоқ хўжалигини янада ривожлантиришнинг энг зарур чоралари тўғрисида КПСС Марказий Комитети Пленуми муҳокамасига қўйилган масала етилган, турмушнинг ўзи тақозо қилган масаладир. Бу масала ҳал қилинганлиги жуда катта халқ хўжалиги ва сиёсий аҳамиятга эга. Гап шундаки, қишлоқ хўжалигига раҳбарлик қилишдаги жиддий хатолар натижасида экономиканинг бу тармоғи кейинги йилларда ўзининг ўсиш суръатларини сусайтириб қўйди, аслини олганда, бир жойда туриб қолди.

Социалистик ишлаб чиқаришни ривожлантиришнинг иқтисодий қонунлари назар-писанд қилинмаганлиги, қишлоқ меҳнаткашларини иктимоий хўжаликни мустаҳкамлашдан моддий манфаатдор қилиш, жамоат манфаатлари билан шахсий манфаатларни бир-бирига тўғри қўшиб олиб бориш принциплари бузилганлиги, раҳбарлик қилишдаги субъективизм ва маъмуриятчилик, қишлоқ хўжалигини планлаштиришдаги, пул билан таъминлашдаги ва унга кредитлар беришдаги, нархлар сиёсатидаги, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш ва харид қилиш практикасидаги жиддий хатолар ва нуқсонлар қишлоқ хўжалигидаги бу аҳволнинг асосий сабаби бўлди. Қишлоқ хўжалиги олдига қўйилган катта вазифаларга яраша етарли миқдорда капитал маблағлар берилмади ва шунга яраша моддий техника базаси вужудга келтирилмади. Кўпинча колхозлар ва совхозларга юқоридан туриб агротехникага доир, чорвани боқиш методларига, экин майдонларининг структурасига ва бошқа масалаларга доир бир қолипда кўрсатмалар берилаверди. Кўп марталаб, баъзан эса сира ўйланмай ўтказила берилган қайта қуришлар асосийлик ва масъулиятсизлик вазиятини туғдира берди, одамларнинг ўз кучларига бўлган ишончларига путур етказди, ходимларни энг зарур хўжалик вазифаларини амалий ҳал қилишдан чалғитиб қўя берди.

Бу хатолар ва камчиликлар бизнинг республикамизда ҳам қишлоқ хўжалигининг аҳволига ўзининг ёмон таъсирини ўтказди. Бу хатолар ва камчиликлар қулай табиийиқлим шароитидан ва суғориладиган деҳқончиликнинг афзалликларидан тўлиқ фойдаланишимизга, деҳқончилик ва чорвачиликнинг ҳамма тармоқларини тез ривожлантирмоқ учун мавжуд ҳамма резервларни ишга солишимизга имкон бермади.

Дуруст, республикамизда қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришнинг етакчи тармоқлари юксала бормоқда, кейинги йилларда маълум даражада ўсди. Чунончи 1964 йилда 1958 йилдагига нисбатан пахта етиштириш 20 процент, дон — 85 процент, луб экинлари ҳосили — 70 процент, картошка — 51 процент, сабзавот — 42 процент, қовун-тарвуз — 18 процент, узум — 21 процент, гўшт — 24 процент, сут — 20 процент, тухум — 18 процент, қоракўл терилари — 53 процент, пилла — 18 процент кўпайтирилди, қорамоллар туёғи 18 процент, парранда 17 процент кўпайди.

Республика саноатини ривожлантиришда муайян ютуқларимиз бор. Саноатимиз бир қанча йиллардан бери планларда кўрсатилганидан илдамроқ бўлиб ривожланмоқда. 1964 йилда 1963 йилдагига нисбатан республикамизда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш 13 процент кўпайди, пландан ташқари бир қанча миллион сўмлик кўп маҳсулот ишлаб чиқарилди. Республикамизда капитал қурилиш тобора кенг ривожланиб бормоқда. Ўтган йил халқ хўжалигига сарфланган капитал маблағларнинг ҳажми 23 процент ошди.

Партия ва Совет ҳукумати Ўзбекистон меҳнаткашларининг муваффақиятларига юксак баҳо бердилар. Республика қишлоқ хўжалиги, саноати, транспорти, қурилишлари, савдо, фан ва маданият ходимларидан 11 мингдан кўпроқ киши шу йил 1 мартда СССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан, Совет Иттифоқи орденлари ва медаллари билан мукофотланди. Шулардан йигирма уч кишига Социалистик Меҳнат Қаҳрамони фахрий унвони берилди.

Ўзбекистон меҳнаткашлари ўзларининг меҳнатларига шу қадар юксак баҳо берилганлиги учун, ана шу улуғ мукофотлар учун партия ва ҳукуматга чин кўнгилдан ташаккур изҳор қиладилар.

Лекин ўртоқлар, шуни тўппа-тўғри айтиш керакки, биз тағин ҳам таққослаб бўлмаслик даражада катта муваффақиятларни қўлга киритишимиз мумкин эди. Бизда энг муҳим қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштириш етти йиллик планнинг контроль рақамларидан кейинда қолмоқда.

КПСС Марказий Комитети Пленуми қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришидаги қолоқликнинг сабабларини чуқур анализ қилиб чиқди ва бу қолоқликни тугатиш йўлларини кўрсатиб берди. Қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш, колхозлар ва совхозлар экономикасини мустаҳкамлаш соҳасида КПСС Марказий Комитети Президиумининг ишлаб чиққан энг зарур чоралари ўртоқ Л. И. Брежнев докладида ва Пленум қарорида батафсил кўрсатиб ўтилди.

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини тайёрлаш ва харид қилиш системасини яхшилаш шу чоралар орасида биринчи даражали аҳамиятга эгадир, чунки бу системанинг камчиликлари кўп эди. Маҳсулотни харид қилиш планлари шу вақтгача колхозлар ва совхозларга бир йил учун мўлжаллаб, яна бунинг устига кўпинча анча кечиктириб берилар эди, маҳсулотларни тайёрлаш вақтида бу планлар неча марталаб ўзгартирилар, хўжаликларга қўшимча, кўпинча планда кўрсатилганидан оширилган топшириқлар берилар эди. Бир қанча зоналарда харид қилиб олинаётган маҳсулотнинг нархлари шу маҳсулотни етиштириш учун қилинган харажатларни қоплямас эди. Бундай практика давлатга зарар етказа берди, хўжаликларнинг экономикасига путур етказди, қишлоқ меҳнаткашларини ўз меҳнатининг натижаларидан моддий манфаатдор қилмай қўйди.

Турмуш бундай зарарли практикани қатъиян тугатишни, бутун тайёрлаш системамизни такомиллаштиришни қатъий талаб қила берди. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш учун бир неча йилга мўлжалланган қатъий планлар белгилаб берилиши бу йўлда қўйилган муҳим қадамдир. Бу планларда давлат, колхоз ва совхозларнинг манфаатлари бир-бирига мослаб уйғунлаштирилади. Бир қанча муҳим қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг асосий харид нархлари анча оширилганлиги колхозлар ва совхозларни моддий рағбатлантирувчи жиддий чорадир. Дон ва гўштнинг харид нархлари оширилганлиги натижасидагина республика колхозлари ва совхозлари йилига қўшимча равишда тахминан 40 миллион сўм пул оладилар.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми асосий қишлоқ хўжалик маҳсулотларини пландан ташқари харид қилишнинг янги тартибини ҳам белгилаб берди. Давлат қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини оширилган барқарор нархлар билан эркин равишда харид қилиб олишни рағбатлантира беради, товар муносабатларини ривожлантиришга бутун чоралар билан ёрдамлашади, бу ҳам хўжаликларга катта иқтисодий манфаат етказади.

Мана шуларнинг ҳаммаси хўжалик раҳбарларининг ва мутахассисларнинг ташаббусига кенг йўл очади, уларнинг ўз қобилиятларини тўла равишда кўрсатишларига, деҳқончилик ва чорвачиликдаги шаблонларни йўқотишларига имконият беради, жамоат хўжалигини ривожлантириш, ишлаб чиқаришни кенгайтириш соҳасида қишлоқ меҳнаткашларининг манфаатдорлигини оширади.

Қишлоқ хўжалигини техника билан таъминлашни янада кучайтириш, унинг ремонт базасини мустаҳкамлаш, қишлоқ хўжалик техникасининг нархларини тартибга солиш; ерларни суғоришни ва мелиорацияни ривожлантириш; қишлоқ хўжалик маҳсулотларини асрашни, қайта ишлашни ва саранжомлашни яхшилаш; колхозлар ва совхозларда меҳнатга ҳақ тўлаш системасини такомиллаштириш; агрономия фанининг ва қишлоқ хўжалик мутахассисларининг ролини ошириш; колхозлар ва совхозларни ташкилий-хўжалик жиҳатдан мустаҳкамлаш соҳасида мўлжаллаб қўйилган чора ва тадбирларнинг ҳам жуда катта аҳамияти бор.

КПСС Марказий Комитети ишлаб чиққан бу чора-тадбирлар қишлоқ меҳнаткашлари тўғрисида, қишлоқ хўжалигини кескин юксалтириш тўғрисида, халқнинг моддий фаровонлигини ошириш тўғрисида партия ва ҳукумат тинмай ғамхўрлик қилаётганлигини яққол кўрсатиб турибди. Бу чора ва тадбирлар совет кишиларига яқин ва тушунарлидир, чунки уларнинг ҳаётий манфаатларига мос бўлиб тушмоқда, инсон учун, унинг бахт-саодати учун амалга оширилмоқда. Шу сабабли, КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорлари, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада ривожлантириш тўғрисида Пленум белгилаб берган чора ва тадбирлар бутун партия, бутун совет халқи томонидан қизғин қувватланди ва яқдиллик билан маъқулланди.

Ҳозирги вақтда Ўзбекистон партия ташкилотининг, барча совет, хўжалик, касаба союз ва комсомол органларининг энг муҳим вазифаси, бизнинг муқаддас бурчимиз шуки, КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорларини оғишмай амалга оширишни таъминлашимиз, республикада деҳқончилик ва чорвачиликнинг ҳамма тармоқларини кескин равишда юксалтиришнинг конкрет йўлларини шу қарордар асосида аниқ белгилаб олишимиз лозим.

II. ПАХТА — БИЗНИНГ ЭНГ КАТТА БОЙЛИГИМИЗ

Пахта етиштиришни тўхтовсиз кўпайтира бериш — қардош халқлар олдидаги энг биринчи ватанпарварлик ва интернационал бурчимиздир. Бу — бизнинг шон ва шарафимиз, республикамизнинг шарафли ишидир.

Кейинги йилларда пахтачилик соҳасида катта муваффақиятларга эришдик. Бу муваффақиятларни қўлга киритишда бошқа факторлар билан бир қаторда 1963 йилнинг бошида пахтанинг харид нархлари оширилганлиги ва пахтакор колхозларга топширган пахтаси эвазига дон сотиш тартиби тикланганлиги ҳам жуда катта роль ўйнади.

Шу чоралар қабул қилинганидан кейин биринчи йилнинг ўзидаёқ республика пахтакорлари пахтачилик тарихида мисли бўлмаган катта ҳосил етиштириб, давлатга 3 миллион 688,5 минг тонна «оқ олтин» сотдилар. Ўтган йил улар бу рекордни такрорладилар. Икки йил ичида пахта етиштиришнинг ўсиши қарийб 1 миллион 200 минг тоннани ташкил этди. Ўртача ҳосилдорлик 1964 йилда 1962 йилдагига нисбатан 3,4 центнер кўпайди ва гектар бошига 22,6 центнерга етди. Ўтган йил биринчи марта ҳамма областлар ва Қорақалпоғистон АССР пахта тайёрлаш планини муваффақиятли бажаришди.

Ҳозир пахтачиликни янада юксалтирмоқ учун тағин ҳам кенг истиқболлар очилмоқда. Пахта етиштиришни тўхтовсиз кўпайтира берамиз. Бу йил республика Ватанга 3 миллион 650 минг тонна пахта бериши лозим, навбатдаги беш йилликнинг охирги йилида эса республикамиз давлатга тўрт миллион тоннадан кўпроқ «оқ олтин» бериши керак.

Бу — катта вазифалар бўлса ҳам, лекин шонли пахтакорларимиз буни уддалай оладилар. Бу вазифаларни муваффақиятли бажариш учун бутун шарт-шароитимиз бор. Республикамизда пахтачилик интенсивлаш асосида ривожланиб бормоқда ва учта асосий йўлдан бориб — ерларни суғоришни бутун чоралар билан ривожлантириш, комплекс механизация ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини кенг химиялаштириш йўлларидан бориб, тўхтовсиз юксалмоқда.

Республикада мана шу соҳаларнинг ҳаммасида кўпгина ишлар қилинди. Ерларни суғоришни ривожлантириш, янги ерларни ўзлаштириш ва эскидан ҳайдалиб келган ерларни сувга тўла қондириш соҳасида катта ишлар қилинмоқда. Кейинги беш йил ичида жами 1 миллиард 200 миллион кубометр сув сиғдирадиган янги сув омборлари, Жанубий Мирзачўл, Шеробод, Аму — Бухоро каналлари ва бошқа катта каналлар қурилди, суғориш шохобчаларининг узунлиги 15 минг километр кўпайтирилди. Суғориладиган ерлар майдони шу даврда 166 минг гектар кенгайтирилди. Мирзачўлда, Марказий Фарғонада, Амударё этакларида катта-катта ерлар ўзлаштирилди, Қарши ва Шеробод даштларига кенг жабҳа бўйлаб ҳужум қилинмоқда. Бу йил 66 минг гектар янги ер қишлоқ хўжалик оборотига киритилади.

Янги ерларни ўзлаштириш — пахтачиликдаги энг муҳим масалаларнинг бири. Лекин баъзи жойларда бу ишга етарли аҳамият берилмаётганлиги очиқ кўриниб турибди. 1964 йилда Қорақалпоғистон АССРда, Сурхондарё, Тошкент ва Фарғона областларида янги ерларни ўзлаштириш плани бажарилмай қолганлигига бундан бошқа сабаб бўлиши мумкин эмас. Бундай аҳволга тоқат қилиб бўлмайди.

Сув хўжалиги қурилиши бундан буён тағин ҳам кўпроқ кенгайтирилади. Ҳозир республикамизда Чорвоқ ва Кампирровот сув омборлари, Тахиатош гидроузели ва бошқа шулар каби катта гидротехника иншоотлари қурилмоқда. Булар жуда мураккаб, қақиқатан мисли йўқ иншоотлардир. Бу иншоотлар мамлакатимизнинг фахри бўлишга ҳақли. Шу иншоотларни ишга тушириш қишлоқ хўжалигини электрлаштириш ишини тез олга силжитишга, сув тақчил ерларни сув билан таъминлашни анча яхшилашга, пахтачилик ва шоликорликни янада юксалтиришга имкон беради.

КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати бу гидротехника иншоотларига катта аҳамият бермоқдалар. СССР Министрлар Совети бу иншоотларни қуришни жадаллаштириш тўғрисида республиканинг илтимосини қўллаб-қувватлади. Ҳозирги вақтда қурилишларни пул ва материал-техника билан таъминлашни яхшилаш чоралари ишлаб чиқилмоқда, улар учун қўшимча маблағлар ва техника ажратилмоқда. Бинокорларимизнинг вазифаси шуки, улар Чорвоқ, Кампирровот сув омборларини ва Тахиатош гидроузелини тезроқ қуриш учун мавжуд имкониятлардан яхшироқ фойдаланишлари керак.

Бошқа сув хўжалиги объектларини қуриб битказиш, мавжуд сув омборларини кўпроқ сув сиғдирадиган қилиш, бутун суғориш шохобчаларини кенгайтириш ва такомиллаштириш, суғоришнинг прогрессив усулларини жорий қилиш соҳасида ҳам катта ҳажмдаги ишларни бажаришимиз керак.

Бу вазифаларнинг муваффақиятли ҳал қилиниши мавжуд суғориш зоналарида ерларни қондириб суғориш, юз минг гектарлаб янги ерларни ўзлаштириш ва қишлоқ хўжалик оборотига киритиш имкониятини беради. Яқин беш йил ичида биз Мирзачўлда ва Қарши даштида, Сурхон — Шеробод водийсида янги катта пахтачилик районлари вужудга келтиришимиз лозим. Бу районлар 1970 йилга бориб йилига 370-400 минг тонна «оқ олтин» берадиган бўлиб қолади.

Мелиорация масалалари республикамизда катта аҳамиятга эга бўлиб қолмоқда, биз бу масалаларни ҳам ирригацияни ривожлантириш билан чамбарчас боғлаб ҳал қилишимиз лозим. Республикадаги суғориладиган ерларнинг тахминан ярмиси шўр босганлиги ёки шўр босадиган ерлар бўлганлиги сабабли ҳозирги вақтда пахтанинг ҳосилдорлиги камайиб бормоқда, суғориладиган ерларнинг анчагина қисми ҳар йил қишлоқ хўжалик оборотидан тушиб қолмоқда ва бунинг орқасида ҳар йил биз бир неча ўн минг тонна пахтани кам олмоқдамиз.

Кейинги йилларда республикада катта коллекторлар, оқава сувлар оқизилиб юборилдиган бир қанча катта каналлар, очиқ ва ёпиқ горизонтал ва тик зовурлар қурдик. Бу эса ботқоқ ерларнинг захини батамом кетказишга, ер ости сувларининг сатҳини пасайтиришга, кенг майдонларда ерларнинг шўр босиб қолиши ва захкаш бўлиб қолишининг олдини олишга имкон берди.

Бироқ, суғориладиган зонанинг катта массивларидаги ерларнинг мелиоратив ҳолати ҳали ҳам кўнгилдагидек эмас. Кўп колхозлар ва совхозларда зовурлар жуда кам.

Навбатдаги беш йилликда 400 минг гектарга яқин майдонда ерларнинг мелиорация ҳолатини яхшилаш ишларини бажариш кўзда тутилади. Бу эса катта капитал маблағлар сарфлашни талаб қилади. Шу сабабли, давлат эндиликда бу ишларни ўз зиммасига олмоқда. КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми ирригация ва мелиорация масалаларига катта эътибор берди. Шу Пленумнинг кўрсатмаларига мувофиқ, бундан буён суғориш системаларини қуриш билан бир вақтда коллектор-зовурлар ҳам пешма-пеш қурилиб боради. Шу билан бирга, лойиҳада кўрсатилган ирригация ва мелиорация ишларининг бутун комплекси тўлиқ бажарилганидан кейингина янги ерлар фойдаланиш учун топширилиши шарт қилиб қўйилди.

Пахтачиликдаги ишларни механизациялаш даражасини янада оширишга ҳаракат бутун кучимиз ва ақлимизни ишлатишимиз лозим. Бизнинг ҳозирги вақтдаги ишлаб чиқаришимиз моддий-техника базасини мустаҳкамлаш кенг программасини белгилаб берди. Навбатдаги беш йилликнинг охирига бориб, тракторлар ишлаб чиқариш икки баравар, ғалла комбайнлари ишлаб чиқариш бир ярим баравар, юк автомобиллари ишлаб чиқариш икки баравар кўпайтирилади, қишлоқ хўжалик машиналари ишлаб чиқарадиган 80 га яқин янги завод ва цехлар, 200 га яқин ремонт заводлари ҳамда қишлоқ хўжалик техникасини ремонт қилиб беришга ихтисослаштирилган бир мингталан кўпроқ устахоналар қурилади. Ишлаб чиқариш объектларини қуришга ва қишлоқ хўжалиги учун техника сотиб олишга давлат томонидан бутун беш йиллик давомида 41 миллиард сўм капитал маблағ берилади. Бу эса, урушдан кейинги 19 йил ичида қишлоқ хўжалигита сарфланган жамики маблағга тенг дейиш мумкин.

Бу программани амалга ошириш бизнинг республикамизда ҳам қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг ҳамма тармоқларини механизациялаш даражасини кескин равишда оширишга, ремонт базасини мустаҳкамлашга имконият беради.

Минерал ўғитлардан фойдаланиш пахтачиликни интенсивлашнинг ва пахта ҳосилдорлигини оширишнинг энг муҳим омилларидан биридир. Республикамизда далаларга йилдан-йилга тобора кўпроқ ўғит солинмоқда. Кўпгина хўжаликлар бу ўғитлардан яхши натижа олмоқдалар; солинган ўғитларнинг миқдори нисбатан унчалик кўп бўлмаса ҳам, аммо мўл ҳосил олинмоқда. Лекин ўғитни кўп солиб, ҳосилни кам олаётган хўжаликлар ҳали ҳам бор. Демак, гап ерга солинадиган ўғит нормасини оширишдангина иборат эмас, балки бу ўғитлардан билиб, самарали фойдаланишни ўрганиб олишнинг аҳамияти ҳам катта. Дефолиантлар, десикантлар, гербицидлар ва заҳарли химикатларни ҳали ҳам жуда кам олмоқдамиз, лекин булардан тежаб-тергаб фойдаланиш, уларни асраш ва ташиш вақтида нобуд бўлишига йўл қўймаслик айниқса муҳимдир.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми шуни уқтириб ўтдики, қишлоқ хўжалигини юксалтириш соҳасида белгилаб берилган ҳамма тадбирларнинг берадиган самараси қишлоқ хўжалиги кенг химиялаштирилган тақдирда анча кўпаяди. Юқори сифатли минерал ўғитлар, заҳарли химикатлар, гербицидлар ва дефолиантларни ишлаб чиқариш ва етказиб бериш суръатларини жадаллаштириш вазифаси саноат олдига қўйилди. Фақат бизнинг республикамиздагина минерал ўғитлар ишлаб чиқариш 1970 йилда 5 миллион 200 минг тоннага етказилади. Республика Халқ хўжалиги кенгаши минерал ўғитлар, шунингдек дефолиантлар, десикантлар ва заҳарли химикатлар ишлаб чиқаришни тўхтовсиз кўпайтира бериш лозим.

Суғориш, химиялаштириш ва механизациялаш билан бир қаторда деҳқончиликнинг умумий маданиятини ошириш пахтачиликни интенсивлашнинг мутлақо зарур шартидир. Деҳқончилик маданиятининг даражаси алмашлаб экишларни тўғри қўлланишга, қишлоқ хўжалик экинларини экиш тартибига қатъий амал қилинишига кўп жиҳатдан боғлиқдир.

Пахта етиштириш учун ихтисослаштирилган суғориладиган деҳқончилик шароитида пахта-беда алмашлаб экишлари энг яхши натижа беради. Беда — ғўзанинг жуда яхши ўтмишдошидир. Аммо, кейинги йилларда бедага етарли аҳамият бермай қўйдик. Пахта-беда алмашлаб экиш рағбатлантирилмади. Натижада бедапоялар 1964 йилда 1959 йилдагига нисбатан қарийб икки баравар камайиб кетди. Фарғона, Андижон, Хоразм областларида ва Қорақалпоғистон АССРда бедапоялар айниқса кўпроқ қисқартирилди. Беданинг ҳосилдорлиги ҳам пасайиб кетди. Юқоридан берилаётган шаблон тариқасидаги кўрсатмалар, ишдаги субъективизм ҳам бунга ўз таъсирини ўтказди.

Биз бу хатоларни тезроқ тузатишимиз керак. Яқинда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети алмашлаб экишларни ўзлаштириш ҳамда колхозлар ва совхозларда бедачиликни тубдан яхшилаш чоралари тўғрисида махсус қарор қабул қилдилар. Бу йилнинг ўзидаёқ бедапоялар анчагина кўпайтирилиб, қарийб 280 минг гектарга етказилди. Бунинг учун ҳамма шарт-шароит бор. Колхозлар ва совхозлар қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш тўғрисида бир қанча йилларга мўлжалланган қатъий планларга эга бўлаётган ҳозирги шароитда улар маҳаллий хусусиятларни ҳисобга олиб, экин майдонларининг структурасини олдиндан белгилаб қўйишлари, бузилган алмашлаб экишларни қайта тиклашлари, фан муваффақиятлари ва илғорлар тажрибаси асосида прогрессив агротехникани ишлаб чиқиб, жорий қилишлари мумкин.

Ҳозир биз улкан пахта учун курашнинг жуда масъулиятли босқичига қадам қўйдик. Кўкламги экиш кампанияси қизиб кетди. Кўкламнинг бир куни бутун бир йилга татийди, деган халқнинг ҳақли гапи бор.

Шу кунларда бизнинг энг муҳим вазифамиз шуки, чигит экишни моҳирлик билан ташкил этишга асосий эътиборимизни беришимиз, бу ишни қисқа муддатларда ва юқори агротехника савиясида ўтказишимиз, чигитларни бир текисда ундириб олишимиз лозим. Ғўзаларни парвариш қилишни, ғўзанинг нормал ривожланишини таъминлаш ишларини ўз вақтида авж олдириб юбормоқ учун ҳамма нарсани ҳозирдан бошлаб тахт қилиб қўйишимиз лозим. Шуни эсда тутиш керакки, ҳозир биз энг катта бойлигимиз бўлган пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун замин тайёрламоқдамиз. Бу замин бақувват ва мустаҳкам бўлиши лозим.

III. ДЕҲҚОНЧИЛИКНИНГ БАРЧА ТАРМОҚЛАРИ ВА ПИЛЛАЧИЛИКНИ ЯНАДА ЮКСАЛТИРАЙЛИК

Экономикани юксалтириш, халқ моддий фаровонлигини яхшилаш маҳсулотларини озиқ-овқат экинлари — буғдой, шоли, картошка, сабзавот, мева, узум ва шу сингари бошқа экинлар маҳсулотини етиштиришни ҳам кескин кўпайтиришни талаб қилмоқда.

1964 йилда ғаллакорларимиз билан шоликорларимиз яхши меҳнат қилишди. Давлатга 40 миллион пудга яқин дон сотилди. КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати катта ёрдам берганлиги туфайли республикада 9 та катта шоликор совхоз ташкил этилди, бу эса шоли экиладиган майдонларни кенгайтириш ва бу қимматли озиқ-овқат экинлари маҳсулотини етиштиришни кўпайтириш имконини берди.

Бироқ, бизда шоли етиштиришни кўпайтириш учун анча катта имкониятлар бор. Амударё этакларида йирик шоликорлик райони барпо этиш ва бу экин ҳосилини етиштиришни 1970 йилга борганда камида 315-320 минг тоннага етказиш вазифаси олдимизда турибди. Бу вазифани бажармоқ учун ҳозирнинг ўзидаёқ мавжуд бўлган 13 та шоликор совхозни тўла-тўкис қуриб битказиш, яна бешта янги хўжалик ташкил этиш ва республикадаги шолипояларнинг умумий майдонини 105-110 минг гектаргача етказиш лозим.

Республиканинг дон хўжалигида буғдой билан арпа ҳам аввалгидек муҳим ўринни эгаллаб турибди. Республиканинг колхоз ва совхозлари ўзлари учун қатъий қилиб белгилаб қўйилган давлат харид планини бажармоқ ва ўзларининг уруғлиққа, ем-хашакка бўлган талабларини, умумий овқатланиш эҳтиёжларини тўла таъминламоқ, меҳнат кунларига тақсимламоқ ва бошқа мақсадларга керакли донни олмоқ учун шу экинлар маҳсулотини етиштиришни кўпайтиришлари лозим.

Планда белгиланган донни тайёрлаш билан бирга ортиқча товар ғалласи бўлган хўжаликларда донни пландан ташқари харид қилишни ташкил этиш зарур.

Республикада дон хўжалигини янада ривожлантиришни таъминламоқ учун ғалликор деҳқончилик маданиятини кўтариш, шудгор аралаш алмашлаб экишни жорий этиш, далаларнинг бегона ўт босишига барҳам бериш, агротехникани яхшилаш, энг муҳими эса, дала ишларининг барча цикларини ўз вақтида, энг яхши агротехника муддатларида ўтказиш ва ҳосилни нобуд қилмай йиғиштириб олиш керак.

Сўнгги йилларда қурғоқчиликка чидамли ва кўп меҳнат талаб қилмайдиган экин бўлган тариқ унутиб юборилганлиги тўғри иш бўлмади. Муайян районларда шу экин экиладиган майдонларни кенгайтириш имкониятларини қараб чиқмоқ лозим. Шунингдек, мош ва нут сингари қимматли озиқ-овқат экинлари экиладиган майдонларни кўпайтириш ва уларнинг ялпи ҳосилини ошириш чораларини ҳам кўрмоқ керак.

Республикада картошка, сабзавот, полиз маҳсулотлари, мева ва узум етиштиришни кўпайтириш юзасидан бирмунча иш қилинди. Бу тармоқларнинг ялпи ҳосили кўпайиб, бу маҳсулотларни давлат томонидан тайёрлаш ва умуминтифоқ фондига етказиб бериш ҳажми ортди. Шаҳарлар атрофида ихтисослаштирилган зоналар барпо этилганлиги ва ихтисослаштирилган хўжаликлар ташкил қилинганлиги туфайли шу ютуққа эришилди.

Бироқ, сабзавот-полиз маҳсулотлари, картошка, мева, узум етиштириш, тайёрлаш ва аҳолини бу маҳсулотлар билан таъминлаш ўсиб бораётган талабларга ҳали жавоб бермаётир. Бундай аҳвол рўй берганлигининг сабаби шуки, аввало бир қанча хўжаликларда бу экинларни экиш плани бажарилмаётир ва уларнинг ҳосилдорлиги паст.

Яқинда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукумати картошка, сабзавот ва полиз экинлари етиштиришни кўпайтириш масаласини махсус қараб чиқилар ва тегишли қарор қабул қилдилар. 1970 йилгача картошка етиштиришни икки баравар, сабзавот ва полиз экинлари маҳсулоти етиштиришни икки баравардан зиёд кўпайтириш кўзда тутилмоқда. Партия, совет, қишлоқ хўжалик органлари, колхозлар ва совхозлар раҳбарларининг вазифаси шуки, улар шу қарорда белгиланган тадбирларни сўзсиз бажаришни таъминлашлари лозим.

Мева ва узумни кўпроқ етиштириш юзасидан ҳам катта ишлар қилиниши лозим. Янги кўчатлар ўтказиш билан бир қаторда илғари экилган дарахт ва токларни парвариш қилишни тубдан яхшилаш, боғлар ва токзорлардаги барча ғ ротехника тадбирларини комплекс равишда олиб бориш зарур.

(Давоми 3-бетда).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ МАРТ ПЛЕНУМИНИНГ СССР ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ЭНГ ЗАРУР ЧОРАЛАРИ ТЎҒРИСИДАГИ ҚАРОРИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИНИНГ ВАЗИФАЛАРИ

(Бошы иккинчи бетда).

Бошқа техника экинлари етиштириш тўғрисида бир неча сўз айтмоқчиман. Маълумки, бизнинг республикамиз иттифоқда етиштириладиган канопнинг 90 процентидан кўпроғини бермоқда. Ўтган йили лубкор хўжаликларнинг меҳнаткашлари давлатга 257 минг тоннадан ортиқ каноп пояси сотиб, яхши муваффақиятга эришдилар. Лекин бу қимматли экиннинг уруғини етиштириш ва давлатга сотиш плани бажарилмай қолди.

1970 йилга борганда каноп пояси сотишни 290 минг тоннага ва уруғ сотишни 1.200 тоннага етказиш белгилаб қўйилди. Бу — катта вазифа! Бу вазифани бажармоқ учун ҳосилдорликни оширмоқ ва агротехникани яхшилаш, минерал ўғитлардан янада самарали фойдаланиш, сермеҳнат ишларни, айниқса канопни луб қилиб қайта ишлашда механизация даражасини бутун чоралар билан ошириш йўли билан орқада қолаётган хўжаликларни илғорлар даражасига етказиб олмоқ керак. Юқори Чирчиқ ва Оққўрғон районларининг меҳнаткашлари бу соҳада ҳам ҳали кўпгина ишларни қилишлари лозим.

Ўтган йили тамаки етиштириш ва тайёрлаш плани анча ошириб бажарилди. Бу экин Ургут районида ўстирилмоқда. Тамакининг ҳосилдорлиги оширилиб, турлари кўпайтирилди. Эндиликда тамакининг ҳаммаси прессланган тойлар ҳолида топширилмоқда. Бироқ, тамакичиликни механизациялаш даражасини ошириш имкониятларидан ҳозиргача ҳам суст фойдаланилмоқда. Биз бу масала билан дурустроқ шуғулланишимиз керак.

Пиллачилик республика қишлоқ хўжалигининг муҳим тармоғидир. Пиллачиларимиз пилла тайёрлаш давлат планларини муваффақиятли бажармоқдалар. Кейинги йилларда пиллачиликнинг озуқа базасини яхшилаш юзасидан бирмунча ишлар қилинди.

Бироқ, умуман олганда бу тармоқнинг ривожланиш даражаси мамлакат халқ хўжалигининг юксак талабларига жавоб бермаётир. Пилла қуртининг ҳосилдорлиги ўсмаётир, пилланинг таннархи камайиб бормаётир, уларнинг сифати ун чиқиш баланд эмас. Пиллачиликнинг моддий техника базаси қониқарсиз аҳволда эканлиги бунинг асосий сабабидир. Пилла қуртининг асосий қисми тарқоқ ҳолда, колхозчиларнинг уйларида, омборларда ва бошқа мосланмаган биноларда боқилмоқда. Пилла қуртининг кимматли технология хусусиятларига эга бўлган пилла берувчи сермаҳсул навларини жорий этиш масалаларига кам эътибор берилмоқда.

Госплан билан Қишлоқ хўжалиги министрлиги махсус қуртхоналар қуриш, колхоз ва совхозларни кўп ярусли металл этажеркалар билан ва қурт боқиш учун керакли бошқа ускуналар билан таъминлаш масаласини ошиғич тартибда кўриб чиқишлари зарур. Пиллачилик мутахассисларининг меҳнатига ҳақ бериш ва уларни моддий рағбатлантириш масаласини ҳам қараб чиқиш керак. Илмий тадқиқот муассасалари ва Қишлоқ хўжалиги министрлиги йирик пилла берувчи гибридларни яқин йиллар ичида технология жиҳатидан кимматли фазилатларга эга бўлган хом ашё берувчи сермаҳсул навлар билан алмаштиришни жиддий суратда ўйлаб кўришлари ва бу хусусда ўз таклифларини беришлари лозим. Пиллани дастлабки ишлаш ва қуритиш технологиясини яхшилаш, пиллани дастлабки ишловчи корхоналарни мукаммал ускуналар билан қуроллантириш чораларини кўрмоқ керак.

Республикада ҳар йили жуда кўп тут кўчатлари ўтқазилмоқда. Лекин шундай бўлса ҳам кўпгина колхоз ва совхозларда тут барги ҳали ҳам етишмаётир. Бунинг сабаби шуки, тут ниҳоллари ва илгари ўтқазилган кўчатлар лозим даражада парваришланмаётир. Шунинг оқибатида барг ҳосили ва унинг сифати паст бўлиб қолмоқда. Қишлоқ хўжалиги министрлиги, унинг пиллачилик бош бошқармаси, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари пиллачиликнинг озуқа базасини мустаҳкамлаш учун қатъий чоралар кўрсинлар.

IV. ЧОРВАЧИЛИКНИ ҚОЛОҚЛИКДАН ЧИҚАРИБ ОЛАЙЛИК

КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми қишлоқ хўжалигининг энг орқада қолган тармоғи бўлган чорвачиликни кўтариш зарурлигига алоҳида эътибор берди. Бу тармоқ бизнинг республикамизда ҳам орқада қолмоқда, чунончи 1964 йилда чорва туёғи ва паррандани кўпайтириш, ғўшт, сут, тухум, жун етиштириш планлари бажарилмай қолди. Чорва моллар туёғи эса, ҳатто, бурноғи йилдагидан ҳам камайиб кетди. Самарқанд, Сурхондарё, Қашқадарё ва Сирдарё областларидаги колхоз ва совхозларда чорва туёғи айниқса кўп камайди. Сўнгги беш йил мобайнида чорвачилик маҳсулотларини кўпайтириш суръатлари пасайиб кетди.

Бунинг асосий сабаби шуки, озуқа базаси қониқарсиз аҳволга тушиб қолди, молларни урчитиб кўпайтириш яхши йўлга қўйилмади, кўп моллар қиср қолди ва чорванинг нобуд бўлиши кўпайиб кетди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан республика Министрлар Совети чорвачиликнинг озуқа базасини мустаҳкамлашни таъминлайдиган бир қанча ноталарни кўрдилар. Аввало, бедапояларни анча кенгайтириш белгиланди. Тадбирларда беда, маккажўхори ва бошқа озуқа экинлари ҳосилдорлигини ошириш ҳам кўзда тутилган. Ем бўладиган дон етиштиришни анча кўпайтириш мўлжалланмоқда. Аралаш озуқа ишлаб чиқариш 1964 йилдагига қараганда карийб бир миллион тонна ёки тўрт ярим баравар кўпайтирилади. Даштдаги яйловлардан 3,5 миллион гектарига сув чиқариш ва ўзлаштириш белгилаб қўйилди.

Ғўшт ресурсларини кўпайтириш мақсадида чорва моллари ўстирадиган ва боқиб семиртирадиган ихтиослаштирилган хўжаликлар, чўчқаларни семиртирадиган совхозлар ва уларни кўпайтирадиган хўжаликлар барпо этилмоқда. Қорақўлчилик хўжаликларида қўй ғўшти етиштириш кўпайтирилади. Республикадаги парранда фабрикаларида кўп миқдорда ғўшт, парранда ва тухум етиштириладиган бўлади.

Март Пленуми чорвачиликни юксалтириш юзасидан катта-катта иқтисодий ноталарни белгилаб берди. Жумладан, 1965 йилда чорва моллар, парранда ва бошқа чорвачилик маҳсулотлари тайёрлаш планлари камайтирилди, олти йил учун қатъий харид плани белгиланди, чорвачилик маҳсулотлари учун амалда бўлган харид ва тайёрлаш нархларига қўшимча ҳақ тўланадиган бўлди.

Колхозчилар, ишчилар ва хизматчиларнинг шахсий хўжалигида мол боқиш соҳасидаги чеклашлар бекор қилинганлиги, сутни қабул қилиш вақтида унинг таркибидаги ёғни ҳисобга олиш ҳақиқатда эришилган ўртача даражага келтирилганлиги, ёғи олинган сутга тўланадиган ва илгари амалда бўлган нархнинг қайта тикланганлиги ва шу сингари бошқа чоралар ҳам муҳим чоралардир.

Бу чоралар колхоз ва совхозларга иқтисодий жиҳатдан катта фойда беради, чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришдан уларнинг моддий манфаатдорлигини оширади. Ғўштнинг харид нархи оширилганлигининг ўзидан республика колхоз ва совхозлари шу йилнинг ўзидаёқ кўшимча суратда 30 миллион сўм манфаат кўрадилар, сутнинг харид нархини ошириш тўғрисидаги бундан аввалги тадбир амалга оширилиши натижасида эса колхоз ва совхозларнинг даромадлари яна қариб 11,5 миллион сўм ортади.

Ҳозирги вақтда ҳар бир хўжаликнинг имкониятларини ниҳоятда синчиклаб қараб чиқмоқ ва унинг экономикасини ривожлантириш, уни ихтисослаштириш, колхозчилар ва совхоз ишчиларининг шахсий эҳтиёжларини қондириш истиқболларини ҳисобга олган ҳолда чорвачилик маҳсулотлари харид қилишнинг 1970 йилгача қатъий планларини белгилаб чиқмоқ жуда муҳим иштир.

Халқ фаровонлигининг даражаси, уни энг муҳим озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш, шунингдек саноатни қимматли хом ашё билан таъминлаш кўп жиҳатдан чорвачиликнинг аҳволига боғлиқ эканлигини эсда тутиб, халқ хўжалигининг бу тармоғи билан кун сайин ва конкрет равишда шуғулланишимиз лозим.

Ҳозирги вақтда чорвачиликни ривожлантиришда жуда масъулиятли даврда турибмиз. Барча областларда қўзилатиш кампанияси қизғин юборилган. Бу кампанияни муваффақиятли ўтказмоқ учун бизда барча шароитлар бор.

Лекин баъзи жойларда мавжуд имкониятлардан фойдаланилмаётир. Бунинг устига айрим колхоз ва совхозларда тўқлилар кўплаб сўйиб юборилмоқда. Масалан, Қашқадарё областида боқиб ўстириш учун қўзиларнинг фақат 40 проценти, Бухоро областида 39 проценти, Сирдарё областида 26 проценти қолдирилганлигини, Сирдарё областидаги Киров номли, «Чимқўрғон» ва «Фориш» совхозларида, Бухоро областидаги «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги», «Конимех» ва «Кўкча» совхозларида, «Қорақалпоғистон АССР 40 йиллиги» совхозида атиги 25-35 проценти қолдирилганлигини нормал бир ҳол деб бўладими, ахир.

Бундай ҳолларга йўл қўйиб бўлмайди. Ҳар бир хўжаликда қўзилатиш қандай бораётганлигини дарҳол қараб чиқмоқ ва ўтган йилги қўйларнинг нобуд бўлишидан кўрилган зарарнинг ўрнини қопламоқ учун тўқлиларни, шунингдек қорақўл топшириш юзасидан белгиланган пландан ташқари тери топшириш мақсадида қўзиларни сўйишнинг олдини олиш учун чоралар кўрмоқ зарур.

Чорва моллар учун озуқа базаси тайёрлашга алоҳида эътибор бермоқ керак. Бонг уришга мажбур этадиган фактлар содир бўлмоқда. Колхоз ва совхозларда кўп йилларк ўтлар экиш ниҳоятда суст бормоқда. Бундай ўтларни экиш плани республикада 31 мартга қадар атиги 80,3 процент бажарилди. Қорақалпоғистон АССР, Сурхондарё, Хоразм ва Самарқанд областларининг хўжаликлари беда экишда айниқса орқада колмоқдалар. Пичан ўришга тайёргарлик кўриш ҳам пайсалга солинмоқда. Ҳозирги вақтда косилкалар, ўроқ машиналари ва пресс-подборщикларнинг фақат ярми пичан ўримига шайлаб қўйилган.

Бу камчиликни дарҳол тугаллашимиз, беда, маккажўхори ва бошқа озуқа экинлари экишни барча хўжаликларда тезроқ тугатишимиз, пичан ўримига тайёргарликни яхшилашимиз лозим. Мустаҳкам озуқа базаси — чорвачиликни ривожлантириш асосларининг асоси эканлигини, чорва туёғи ва маҳсулдорлигини ўстириш гарови эканлигини унутмаслигимиз керак.

Чорвадорлар билан, айниқса узоқ яйловлардаги чўпонлар билан олиб бориладиган ишларни яхшилашга алоҳида эътибор бериш лозим. Уларга кўпроқ ғамхўрлик қилиш, нормал меҳнат ва турмуш шароити яратиб бериш, уларни қоявий-сиёсий тарбиялаш ишлари билан кун сайин шуғулланиш, чорвадорларга маданий-маиший хизмат кўрсатишни тубдан яхшилаш зарур.

Чорвачиликни янада ривожлантириш проблемасининг аҳамияти ғоят катта эканлигини ҳисобга олиб, биз бу масалани республика Олий Советининг навбатдаги сессияси муҳокамасига қўймоқдамиз.

V. ФАН ВА ИЛҒОР ТАЖРИБА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ ЮКСАЛТИРИШГА ХИЗМАТ ҚИЛСИН

Партия социалистик қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда ҳамма фан ва илғор тажриба ютуқларига таяниб келмоқда. Эндиликда КПСС Марказий Комитети март Пленумининг тадбирларида ҳам қишлоқ хўжалиги фани, мутахассислар, олимлар, ишлаб чиқариш новаторлари, уларнинг ижодий ташаббускорлиги катта роль ўйнайди, деб ўқдириб ўтилди.

Бизнинг республикамизда қишлоқ хўжалиги масалалари билан шуғулланувчи 29 илмий тадқиқот ва ўқув институтлари бор, бу институтларда 2.000 га яқин илмий ходим ва педагог, шу жумладан 20 фан доктори ва 350 га яқин фан кандидати ишлаб турибди. Олимларнинг бу катта армияси пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш соҳасидаги амалий вазифаларни ҳал этишга муайян ҳисса қўшди.

Бироқ, етарли илмий асос бўлмагани ҳолда вужудга келган ва маъмурий воситалар билан қўллаб-қувватланган ярқсиз назариялар ва догмалар ўз вақтида бартараф этилганида эди, қишлоқ хўжалик, биология фанимизнинг муваффақиятлари ва унинг ишлаб чиқаришга бераётган амалий ёрдами анча кўпроқ бўлган бўлур эди. Марказий Комитет Пленуми шу нарсани таъкидладики, партия илмий тадқиқот ишларида маъмуриятчилик ва субъективизмга қарши катъият билан кураш олиб боради, мутахассислар билан олимларнинг фойдали ташаббусини ҳар томонлама қўллаб-қувватлайди ва рағбатлантиради, уларга меҳрибонлик ва эътибор билан қарайди.

Олимларимиз олдида ғоят катта ва масъулиятли вазифалар турибди. Улар пахтанинг янги серҳосил тезпишар навларини яратиш билан, қишлоқ хўжалиги зараркунандалари ва ўсимликларинг касалликларига, айниқса вилтга қарши курашнинг самаралилигини ошириш билан боғлиқ бўлган бир қанча муҳим назарий проблемаларни ишлаб чиқишлари лозим. Суғориш, мелиорация, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини химиялаш ва механизациялашнинг назарий асосларини ишлаб чиқишга, тупроқнинг шўрини қочириш усулларини ва суғориш техникасини такомиллаштиришга доир тадбирларни ишлаб чиқишга эътиборни кучайтириш керак. Деҳқончилик ва чорвачиликдаги сермеҳнат процессларни комплекс механизациялашни тугаллаш учун керакли машиналар системасини такомиллаштириш, ҳар бир зонанинг ўзига хос хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда алмашлаб экиш схемасини аниқ белгилаб бериш ҳам зарур.

Барча колхоз ва совхозларда қишлоқ хўжалигининг ҳамма тармоқларидаги илмий муваффақиятлар ва илғор тажрибани жорий этиш эндиликда ишлаб чиқариш бошқармаларининг амалий фаолиятидаги асосий иш бўлиб қолмоғи керак. Бу муҳим ишда республика партия ташкилотлари ишлаб чиқариш бошқармаларига бутун чоралар билан кўмаклашишлари лозим.

Ҳозирги шароитда олдимизда турган катта-катта вазифаларни илм-фаннинг иштирокисиз ҳал қилиб бўлмайди. Буни яхши тушуниб олиш керак. Партия мутахассисларни, олимларни қишлоқ хўжалигини юксалтириш учун курашда ўзининг мустаҳкам таянчи деб билмоқда. Партия олимларнинг кучига ишонади ва уларнинг том маъноси билан бевосита ишлаб чиқарувчи кучга айланишларини, табиат сирларини чуқур билиб олишларини, ҳаётга янада дадил кириб боришларини, колхозлар ва совхозлар билан мустаҳкам алоқада бўлиб туришларини, практикани янги кашфиётлар билан бойитишларини истайди. Фаннинг тажрибада синаб кўрилган муваффақиятлари матбуот, радио ва телевидение орқали кенг оммалаштирилсин, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини такомиллаштиришнинг мажбурий шарти сифатида колхоз ва совхозларда планли тартибда жорий этиладиган бўлсин.

VI. КОЛХОЗ ВА СОВХОЗЛАРНИ ТАШКИЛИЙ-ХЎЖАЛИК ЖИҲАТДАН МУСТАҲКАМЛАЙЛИК

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми қишлоқ хўжалигини янада ривожлантиришнинг энг зарур чораларини қараб чиқаётган вақтда колхоз ва совхозларни ташкилий-хўжалик жиҳатдан мустаҳкамлаш масалаларига катта эътибор берди.

Қишлоқ хўжалигида кўриладиган йирик иқтисодий чоралардан энг кўп самара олмоқ учун колхоз ва совхозларга раҳбарлик қилишдаги камчиликларга барҳам бермоқ керак. Аввало, қишлоқ хўжалик артели Уставининг қўпол равишда бузилишига чек қўйиш ва колхоз ишларини бошқаришнинг демократик негизларини ривожлантириш зарур. Устав — колхоз турмуши асосларининг асоси бўлиб, унинг бузилмас қонунидир. Бинобарин бу Уставга қатъий риоя қилиниши лозим.

Айрим хўжаликларда колхозчиларнинг асосий оммаси колхоз турмушининг туб масалаларини муҳокама этиш ва ҳал қилишда қатнашмаётганлиги мутлақо йўл қўйиб бўлмайдиган бир ҳолдир. Даромадларни тақсимлаш, ишлаб чиқариш-молия планларини тасдиқлаш, моддий-пул маблағларини сарфлаш, артелга аъзолар қабул қилиш ва аъзолиқдан чиқариш масалаларини бир қанча ҳолларда правлениелар, кўпинча эса колхоз раислари ўзлари ҳал қилиб юборомоқдалар. Бир қанча хўжаликларнинг раҳбарлари умумий мажлисларни мунтазам суратда ўтказиб турмайдилар, правлениенинг фаолияти тўғрисида колхозчилар олдида ҳисоб бериб турмайдиган бўлиб қолдилар.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми янги Устав лойиҳасини ишлаб чиқиш лозим, деб ҳисоблади. Бу Уставда колхоз қурилишида орттирилган бой тажриба ҳисобга олинади. Шунингдек, колхозчиларнинг учинчи Бутуниттифоқ съездини ўтказиш ҳам белгиланди. Бизнинг республикамизда ҳам колхозчилар съезди ўтказилади. Колхозчи деҳқонлар ҳаётидаги бу фавқулодда муҳим ва шонли воқеаларга ҳар тарафлама тайёргарлик кўриш керак. Аввало, қишлоқ хўжалиги артели ишларини бошқаришнинг демократик негизларини мустаҳкамлаш ва колхозларнинг жамоат бойлигини кўпайтириш лозим.

Колхоз ва совхозларни ташкилий-хўжалик жиҳатдан мустаҳкамлаш кўп жиҳатдан иқтисодий ишни тубдан яхшилашга, хўжалик ҳисоби принципларини жорий этиш ва унга қатъий риоя қилишга боғлиқ. Республика колхоз ва совхозларида бу соҳада бирмунча ишлар қилинди. Бироқ, хўжалик ичидаги планлаштириш қониқарсиз аҳволда бўлганлиги, ҳисобга олиш ва ҳисобот бериб туриш, бригадалар, бўлимлар, ёрдамчи корхоналар ва умуман, хўжалик фаолиятини контроль қилиш сустлиги ва бу фаолият чуқур анализ қилиб турилмаганлиги натижасида бир қанча жойларда хўжалик ҳисоби лозим бўлган самарани бермаётир. Маҳсулот таннархининг баландлиги ва қишлоқ хўжалиги айрим тармоқларининг рентабеллиги паст бўлганлигининг сабаби ҳам ана шундадир.

Масалан, 1-«Далварзин» совхозида бир центнер пахтанинг таннархи 25 сўм 35 тийин бўлса, у билан бир хил шароитдаги 2-«Далварзин» совхозида 31 сўм 60 тийинни ташкил этади. Бунда ҳар бир центнер пахтани етиштириш учун биринчи совхозда 11 сўм 06 тийин, иккинчи совхозда эса 13 сўм 39 тийин маош тўланган. Москва районидаги Свердлов номли колхозда бир центнер пахтанинг таннархи 30 сўмдан ошиб кетди, шундан 23 сўм 21 тийини меҳнат ҳақи тўлашга сарф бўлди.

Биз шунга эришишимиз керакки, барча хўжаликлар ўз ишларини тежаб-тергаб олиб борсинлар, харажатларни доимо камайтирсинлар, арзон маҳсулот етиштирсинлар, рентабеллик даражасини оширсинлар, бутун иқтисодий ишни яхшиласинлар. Ҳар бир колхоз ва совхознинг ишига баҳо берганда ана шу кўрсаткичлар асос қилиб олинмоғи лозим.

Пленум колхоз ва совхозларга маблағ ва кредит бериш системасини яхшилаш масалаларига катта эътибор бериб, қишлоқ хўжалик артелларидан олинадиган даромад солиғини соф даромаддан олишнинг янги тартибини белгилаш зарурлигини кўрсатди. Бу тадбирдан фақат бизнинг республикамизнинг ўзида колхозлар йилига 50 миллион сўмга яқин манфаат кўрадилар. Пленумнинг иқтисодий жиҳатдан заиф колхозларнинг қарзини кечиб юборишга қарор қилганлиги ҳам партиямиз қишлоқ меҳнаткашлари тўғрисида зўр ғамхўрлик қилаётганлигини кўрсатиб турибди. Республикамизда ана шундай колхозлар зиммасидаги 10 миллион сўмдан ортиқ қарз кечиб юборилади.

Колхоз ва совхозларнинг ижтимоий мулкини мустаҳкамлаш ва муҳофаза қилиш энг муҳим вазифаларимиздан биридир. Афсуски, бизда халқ мулкини талон-торож қилиш сингари шармандали фактлар ҳали ҳам учраб туради. Масалан, Денов районидаги Жданов номли колхозда моддий-пул маблағларидан 94 минг сўм талон-торож қилинган. Бухоро районидаги К. Маркс номли колхозда 49 минг сўм, Яккабоғ районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозида 39 минг сўм талон-торож қилинган.

Бундай ҳолларнинг такрорланишига йўл қўймаслик учун биз моддий жавобгар ходимларни танлашни яхшилашимиз, ревизия комиссияларининг фаолиятини активлаштиришимиз ва бошланғич партия ташкилотлари томонидан контролни кучайтиришимиз зарур.

Колхозчиларни, совхоз ишчиларини, раҳбар ходимлар ва мутахассисларни моддий ва маънавий рағбатлантириш қишлоқ хўжалигини янада юксалтиришнинг муҳим шартидир. Барча колхоз ва совхозларда меҳнатга ҳақ тўлашнинг прогрессив системасини жорий этиш, колхозчиларнинг муттасил маош олиб туришини таъминлаш, бу маошнинг миқдорини меҳнат унумдорлиги даражасига ва олинаётган маҳсулотга боғлиқ қилиб қўйиш керак. Энг юксак натижаларга эришган колхозчилар ва совхоз ишчиларини моддий рағбатлантиришга ҳам эътибор бериш лозим.

КПСС Марказий Комитети Пленумининг кўрсатмаларига мувофиқ, биз колхоз раислари ва мутахассислари меҳнатига ҳақ тўлашни тартибга солишимиз керак. Колхоз раислари ва мутахассисларининг иш ҳақи даражаси ишлаб чиқариш ҳажми тахминан бир хил бўлган совхозларнинг директорлари ва мутахассислари олаётган иш ҳақи билан баравар бўлиши учун айниқса меҳнат кунларига қараб ҳақ берилаётган хўжаликларда бу ишни ўтказмоқ лозим.

Саноат ва озиқ-овқат товарларининг нархлари қишлоқда ҳам шаҳар даражасига туширилишидан қишлоқ аҳолиси катта наф кўради. Республикада бу тадбирдан 18 миллион сўмдан кўпроқ манфаат кўрилади.

Пленум қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини юксалтириш соҳасидаги катта-катта вазифаларни бажариш учун социалистик экономиканинг бу энг муҳим тармоғига капитал маблағ сарфлашни анча кўпайтиришга қарор қилди. Вазифа шуки, қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга ажратилаётган маблағлардан самарали фойдаланиш керак.

VII. ҚИШЛОҚЛАРДАГИ ТАШКИЛОТЧИЛИК ВА СИЁСИЙ ИШ САВИЯСИНИ ОШИРАЙЛИК

Партиявий раҳбарлик савияси оширилган, бутун ишимизнинг услуби ва методлари такомиллаштирилган, кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйиш, ижрони текширишни ташкил этиш ишлари яхшиланган, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш кучайтирилган тақдирдагина давлат томонидан деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтирмоқ учун сарфланаётган жуда катта маблағлар қутилган натижаларни беради.

Кейинги вақтларда ҳисобот-сайлов йиғилишлари ва партия конференциялари натижасида раҳбар кадрларимизнинг состави анча мустаҳкамланди. Область, шаҳар ва район партия комитетларининг составига 12.500 дан кўпроқ коммунист сайланди. Булар омма орасида катта обрўга эга бўлган, амалий ишларда ўзларини кўрсатган партия, совет, касаба союз ва комсомол ишида ишлаб, тажриба орттирган кишилардир, халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларида ишлаб турган раҳбарлар ва мутахассислардир, катта ва мураккаб вазифаларни ҳал қила оладиган ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторларидирлар. Булар орасида партия райкомларининг секретарлари Авазматов, Маткаримов ва бошқа шу каби ўртоқлар сингари ажойиб ташкилотчилар, талантли раҳбарлар оз эмас.

Лекин хўжалик ва маданий қурилишнинг у ёки бу участкасида фақат маъмурий чоралар билан, команда бериш, қуруқ тазйиқ ўтказиш, ҳар хил вакиллар юбориш йўли билангина муваффақиятга эришиш мумкин, деб ҳисоблаётган раҳбарлар бизда афсуски ҳали ҳам бор. Улар пропагандистлар, агитаторлар, маданий-оқартув ходимлари билан йиллаб учрашиб гаплашмайдилар, аслини олганда, бундай ходимлар одамлар билан тинимсиз тарбиявий иш олиб боришдан четда турибдилар.

Оққўрғон партия комитетида раҳбарликнинг зарарли методларига йўл қўйилди. Бир мисолни айтиб бераман. Ўтган йил терим ишлари бошланган вақтда партия комитети партиявий раҳбарликнинг ленинча принципларига бутунлай зид қарор қабул қилди. Шу қарорга биноан, партия комитети бюро аъзолари, район ижроия комитетининг аъзолари, муассасалардаги бўлимларнинг мудирлари ва раҳбарлари пахта терими даврида муайян хўжаликларга бириктиб қўйилди, уларнинг баъзилари асосий вакил қилиб, баъзилари эса қўшимча вакил қилиб тайинланди. Дефолиация ишларини ўз вақтида ва сифатли қилиб ўтказиш, пахтани машинада теришни ташкил этиш, бутун аҳолини пахта теримига сафарбар қилиш ва шу каби ишлар учун жавобгарлик хўжалик раҳбарлари билан бир қаторда уларга ҳам юклатиб қўйилди.

Партия комитети ўзининг қарорида хўжаликларга бириктиб қўйилган вакилларнинг колхозлардан қайтиб келишларини қатъиян тақиқлаб қўйди ва уларнинг ўз мансабларига тааллуқли ишларнинг ҳаммасини фақат кечаси бажаришни буюриб қўйди. Колхозлар, совхозлар, корхоналар ва муассасаларнинг раҳбарлари ҳам партия комитети бюросидан рухсат олмай туриб, бошқа бирор ёққа кетишлари тақиқлаб қўйилди. Пахта теримининг боришига оператив раҳбарлик қилишни ва терим билан боғлиқ бўлган ҳамма масалаларни ҳал қилишни партия комитети ва унинг секретари Ўртоқ Тоиров махсус тузилган штабга топшириб, Колхозлар ва совхозларга техника хиамати кўрсатилишига раҳбарлик қилиб туриш учун ҳам худди шундай штаб тузилди.

Равшандирки, бунақа қилиқларнинг ҳеч кимга кераги йўқ эди. Бундай қилиқлар ишга фақат зарар етказиши мумкин. Марказий Комитет районларга, колхозларга ва совхозларга жуда кўп вакиллар юборишдан умуман воз кечиш керак, деб ҳисоблайди.

Бошқа кўпгина партия органларининг ҳам раҳбарлик услуби ва методларини жиддий равишда яхшиламоқ керак. Бу эса раҳбар кадрлар билан доимий иш олиб боришни талаб қилади. Уларнинг муносаларини ўз вақтида кўрсатиб туриш, юксак ғоявийлик ва принципиаллик, ишчанлик ва камчиликларга нисбатан муросасизлик, одамларга нисбатан ғамхўр ва меҳрибон бўлиш, камтарлик, ҳалоллик ва ростгўйлик сингари ленинча хислатларни сабр ва матонат билан уларга сингдириб бориш керак. Уларга қунт билан таълим бериб бораш, шовқин-суронсиз ва дабдабасозликни, декларациябозлик ва қуруқ мақтанчоқликни йўқотишда уларга бутун чоралар билан кўмаклашиш, партия томонидан қораланган зарарли методларни — маъмуриятчиликни, буйруқбозликни, колхоз ва совхоз раҳбарлари ва мутахассисларига майда-чуйда ишларни бажаришда ҳам васийлик қилишни ва улар бажарадиган ишларни бажара беришни, партия, совет ва хўжалик органларининг ҳуқуқларини камситишни ва уларнинг зиммасидаги мажбуриятларни пасайтириб юборишни қатъиян йўқотиш керак.

Ташкилотчилик ишлари билан ғоявий-тарбиявий ишларни бир-бирига тўғри қўшиб олиб бориш маҳоратини ҳамма кадрларимизга муттасил ўргатиб туриш зарур. Шу нарсани ҳамиша эсда тутиш керакки, ишонтириш методи одамлар билан ишлашнинг асосий методидир. КПСС Марказий Комитетининг Пленуми шу нарсани алоҳида куч билан уқтириб ўтдики, қишлоқ хўжалиги соҳасида олдимизда мураккаб ва катта вазифалар турган шароитда, меҳнаткашларни ғоявий жиҳатдан чиниқтириш, партия сиёсатининг тўғрилигига уларни қатъий ишонтириш ҳар қандай қийинчиликларни енгишимиз, амалий вазифаларни моҳирлик билан ҳал қилишимиз учун ҳаммамизга ёрдам берувчи зўр кучдир.

Барча раҳбар ходимларнинг одамларни ғоявий-сиёсий тарбиялаш учун бўлган масъулиятини ошириш жуда муҳим вазифадир. Бунинг учун эса улар ўзларининг марксча-ленинча билимларини тинмай ошириб боришлари, социалистик экономика қонуниятларини чуқур ўрганишлари, меҳнаткашлар орасида агитация-пропаганда ишларини олиб боришда шахсан актив қатнашишлари керак.

Раҳбарлик қилишдаги субъективизмнинг касофати Советлар ишига ҳам тегди. Кейинги йилларда Советларнинг роли пасайтириб юборилди. КПСС Марказий Комитети бу нормал бўлмаган аҳволни тузатиш чораларини кўрмоқда. Советларнинг ролини, Советлар ижроия комитетларининг, Советлар депутатларининг халқ хўжалик вазифаларини ҳал қилишдаги ва одамларни тарбиялашдаги ролини бутун чоралар билан кўтаришимиз керак.

Ҳар бир ташкилот ўз вазифаларини ва бурчини аниқ ва пухта бажариб туриши учун касаба союзларнинг, комсомолнинг ролини ҳам оширишимиз, барча бошқарув органларининг аниқ ишлайдиган бўлишига бутун чоралар билан эришмоғимиз зарур. Шундай қилганимиздагина, кўп қиррали ишимизнинг ҳамма участкаларида муваффақиятлар қозонишни таъминлаймиз.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини юксалтириш учун курашнинг олдинги сафида турган колхоз ва совхоз бошланғич партия ташкилотларининг ролини ошириш ва улар бажараётган ишнинг мазмунини яхшилаш соҳасида айниқса жиддий чораларни амалга оширишимиз зарур. Қишлоқларда 5 мингта бошланғич партия ташкилотимиз бор. Уларнинг сафида 180 минг коммунист бирлашган. Иш тўғри ташкил этилганида, булар катта кучдир.

Афсуски, бир қанча жойларда бошланғич партия ташкилотларининг роли пасайтириб юборилди. Улар меҳнат ёмон ташкил этилганлигини, социалистик мусобақадаги формализмни кўриб индамайдилар, колхоз ва совхозларда бригада бошлиқларини, ферма мудирларини ва бошқа раҳбар кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйишдан четда турибдилар, қишлоқ меҳнаткашларининг турмуш маданиятини ошириш тўғрисида лозим бўлган даражада ғамхўрлик қилмаётирлар.

Партия ташкилотларининг кўплари одамларни партияга танлаб олишга, ёш коммунистларни тарбиялашга тузук эътибор бермай қўйдилар. Баъзи партия ташкилотларида колхозчиларни ва совхоз ишчиларини партияга қабул қилиш кейинги йилларда камайиб кетганлигининг сабаби ҳам мана шу. Масалан, Тошкент областида партияга қабул қилинганлар орасида колхозчилар сони 1960 йилдагига нисбатан 18 процентдан 11 процентга, Фарғона областида 36 процентдан 26 процентга тушиб қолди. Ўтган йил партияга қабул қилинган ҳар 100 кишига ҳисоблаганда колхозчилар Сирдарё областида фақат 18 кишини, Қорақалпоғистонда эса 16 кишини ташкил этди. Чорвадорлар ҳисобидан партия сафларини кўпайтириш ҳам кўнгилдагидек бормаётир. 1964 йилда Булунғур, Киров (Сирдарё области), Пайариқ, Пастдарғам район партия комитетларининг ҳар қайсиси КПСС сафига фақат биттадан чорвадор қабул қилишди.

КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг турмуш шароитини йилдан-йилга яхшилаб бориш, қишлоқларда яхши клублар, кутубхоналар, мактаблар, магазинлар бўлиши учун қишлоқ аҳолисининг маданий ва маиший талабларини қондириш соҳасида партия ташкилотларининг иш олиб бориши муҳим эканлигини алоҳида уқтириб ўтди.

Яқинда бизнинг республикамизда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XIII пленумининг аҳолининг турмуш маданиятини ошириш тўғрисидаги қарори қандай бажарилаётганлиги ўзаро текшириб чиқилди. Ўзаро текшириш натижалари бу масалага чуқур тушуниб ва бутун масъулиятни англаб қаралган жойларда яхши самаралар қўлга киритилганлигини кўрсатди. Ўтган йил ичида республика меҳнаткашлари 1 миллион 207 минг квадрат метр уй-жой майдони олдилар, 75.650 ўринли янги мактаблар, 12.329 ўринли болалар боғчалари ва ясли-лари, 2.089 койкали касалхоналар, кўпгина магазинлар, клублар, кутубхоналар қурилди. Аҳолига кўрсатилаётган маиший хизматларнинг ҳажми 1963 йилдагига нисбатан 25 миллион сўм кўпайди.

Шу билан бирга, текшириш вақтида шу нарсалар аниқландики, партия ва совет органларининг, министрликлар ва идораларнинг баъзи раҳбарлари меҳнаткашлар турмушини коммунистик негизда қайта қуришга, меҳнаткашларга зарур маданий-маиший шароит яратиб беришга ҳали ҳам етарли эътибор бермаётирлар, бунинг учун жойлардаги мавжуд катта имкониятлардан фойдаланмаётирлар. Шу вақтгача кўпгина бригадаларда ҳатто типовой дала шийпонлари йўқ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Президиуми ўзаро текшириш якунларини муҳокама қилиб, турмуш маданиятини ошириш, ўтмиш сарқитларини тугатиш ишлари меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашнинг муҳим шарти эканлигига, бу ишлар қ

БИЗНИНГ АХБОРОТ

ВЕТЕРАНЛАР УЧРАШУВИ

Тошкент алоқа электротехника институтининг зали студентлар билан лиқ тўлган. Бу ерда алоқа муассасалари ветеранлари билан студентларнинг V традицион учрашуви ўтказиляпти.

Тантанали йиғилишни институт ректори ўртоқ М. Астахов қисқача кириш нутқи билан очади ва сўзни партия тарихи кафедрасининг мудири профессор Ҳ. Турсуновга беради. Нотиқ институт қучоғида етишиб чиққан инженер ва техникларнинг фаолияти ҳақида батафсил тўхталиб ўтади.

Республикамизнинг энг кенса алоқачиси, шахсий пенсионер И. Абрамов, Тошкент шаҳар телефон станциясининг ветерани, Ленин орденли Д. Чеснакова ва бошқаларнинг сермазмун, қизиқарли хотиралари йиғилганларда катта таассурот қолдирди.

Я. САЛИМОВ.

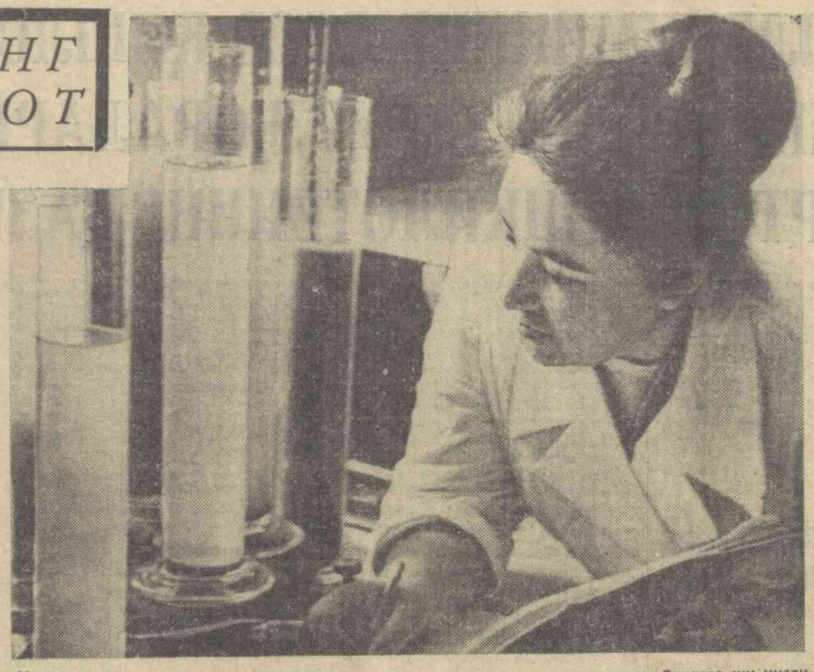

Ўрта Осиё ўрмон хўжалиги институтида шу кунларда айниқса иш қизғин. Суратда шу институт агрохимия лабораториясининг старший лаборанти Раъно Тўлаганова тупроқни анализ қилмоқда.

В. Киряцкий фотоси.

УНУТИЛГАН ҚАБР

Замонасининг етук олими шоир ва таржимон Огаҳий (1807—1895 йиллар) Хива шаҳрининг Қиёт қишлоғида вафот этиб, Шайх Мавлоно қабристонига дафн этилган.

Хоразм Халқ Республикасининг маориф назирлиги 1923 йили улуғ шоир Муҳаммад Ризо Мироб Эрниёз Мироб ўғли Огаҳий қабрини ганчдан қайтадан катта қилиб тиклаш вазифасини менга ва машҳур наққош Худойберди Муҳрнор девоннинг ўғли Собиржон Худойберган ўғлига топширган эди. Бу хайрли иш нима сабабдандир қолиб кетган эди.

1928 йили Хоразм вилоят ижроқоми бу масалани яна бизга топширди. Ленин вилоятнинг маъмурий марказ Урганчга кўчирилгани сабабли иш тўхтаб қолди.

Шундай улкан шоирнинг қабри ҳозир бир аянчли манзарадаки, на унга ўтиш учун сўқмоқ, на бир йўл бор. Атрофларини ўт-ўланлар босиб кетган, гумбази ҳам эскириб қолган. Муқимий, Фурқатларники каби Огаҳий қабрини ҳам қайта тиклаб, мармар тахта қўйиш кўпдан бери оғизга олиниб келинади. Аммо натижаси кўринмаяпти.

Область ташкилотлари шоирнинг 1958 йилда ўтказилган 150 йиллик маросимида бу масала билан шуғулланадиган бўлмоқчи эдилар. Мана 7 йилдан буён бу хайрли иш ҳал бўлмай қолмоқда.

Огаҳий қабри Хоразмда эмас, Ўрта Осиёда ҳам нодир тарихий ёдгорликлардан ҳисобланади. Авлодлар шоирнинг ҳурматини ўрнига қўйишлари, уни ранжитмасликлари лозим.

Р. ХУДОЙБЕРГАНОВ.

Хивадаги 23-механизация билим юртининг ўқитувчиси, бинокор.

КАБИНАДА — СВЕТОФОР

Поезд шиддат билан келаётир. Машинистнинг фикр-зикри светафорда. У ўхтин-ўхтин бошини кабинадан чиқариб, йўл очиқми-йўқми деб қараб қўяди. Туманда прожектор нури кўринмайди. Бундай вақтда нима қилиш керак?..

Ўрта Осиё темир йўл ходимлари машинистларга қулайлик туғдириш мақсадида тепловоз кабинасига автомат-светафор ўрнатдилар. Энди йўлнинг очиқ ёки ёпиқлигини билдирувчи ушша ва қизил нур машинист кабинасида ёниб туради.

Шунингдек темир йўл стрелкаларини суриш, составни бир йўлдан иккинчи йўлга ўтказиш каби кўп вақт ва куч талаб қиладиган операциялар ҳам эндиликда автомат ёрдамида бажарилмоқда.

Л. ГЛАУБЕРЗОН.

ШИФОБАХШ ЎСИМЛИКЛАР

● Халқимиз баҳор чечаги—гулсапсарни севиб, ҳовлига ўтказиши бежиз эмас. Гулсапсар фақат ҳовли безаги бўлибгина қолмай, медицинада ҳам ундан кенг фойдаланилади. Унинг илдиз пояси таркибида миристин, ундецил, тридецил, бензой ва бошқа кислоталар бўлган эфир мойи бор.

Гулнинг хосияти бугина эмас. Ундан оғир яралар ва теридаги сепкилни йўқотишда ҳам фойдаланса бўлади.

● Алоэ—Сабур ўсимлигини ҳар бир хонадонда ўстириш мумкин. Унинг баргидан олинадиган сувда алоэ—эмодин, антраглиннозид, алоин моддалари бўлади. Ундан хроник ич қотиш, ичак касалларини даволашда кенг фойдаланилади. Сувини томчилаб ичилса иштаҳа очилиб, овқат ҳазм бўлиши тезлашади.

Академик Филатов усули бўйича олинган алоэ экстракти кўздаги шишасимон тананинг хиралашиш, кўзнинг ёллиғланиш, ошқозон ва ўн икки бармоқли ичак касалликлари, юқумли ва қийин даволанувчи яраларни даволашда фойдаланилади. Шунингдек, ўпка сили касаллигини даволашда ҳам унинг хосияти катта.

Ҳ. ИБОДОВ, доришунос.

ХОДИСА

РЕЛЬСЛАР ОРАСИДАГИ БАЙРОҚЧА

Идорага кириб келган йигитча чарчагандан энтиккиб-энтиккиб нафас олади. Терга ботган. Усти-боши чанг.

Ишчилар бир зумда унинг атрофини ўраб олишди. Бола ҳиёл ўзини тутиб, воқеани қисқача айтиб беради. Темир йўлчилар вақтини ўтказмай, асбоб-ускуналарни олиб, айтилган жойга югуришади. Кимдир йигитчанинг қўлига қизил байроқча тутқазиб, ўзи ҳам ўша томонга ошиқади...

Бу воқеа Андижон область, Чуст районидаги Резаксой разъезди яқинида рўй берди. 24-мактабнинг 10 синф ўқувчиси Маҳмуджон Раҳмонов мактабдан уйга темир йўл бўйлаб қайтаётганда фавқулодда рельснинг синиб ётганига кўзи тушди. Илон изи бўлиб қирга чўзилиб кетган изларга қарайди. Поезд кўринмайди. Аммо яқин орада келиб қолиши турган гап. Маҳмуджон разъезд томон югуради...

Машинист рельслар орасида байроқ кўтариб югуриб келаётган болани кўриб, тормозга қўл чўзади. Оғир юкли поезд Маҳмуджон олдига яқинлашиб, сўнгги бор оғир хўрсиниб тўхтайди.

Тўпланган темир йўл ишчи ва хизматчилари, фалокатнинг олдини олган олижаноб ўқувчи Маҳмуджон Раҳмоновга ташаккур билдирдилар.

Э. ШАРИПОВ, Ф. МАМАТОВ.

ДУНЁ ХАРИТАСИ ОЛДИДА

ЖАҲОН ЖАМОАТЧИЛИГИНИНГ ТАЛАБИ:

«РАЗИЛ УРУШГА ЧЕК ҚЎЙИЛСИН!»

Америка агрессорларининг Вьетнамдаги жиноий ҳаракатлари жаҳон жамоатчилигини дарғазаб қилмоқда. Норозилик тўлқини кун сайин кучайиб бормоқда.

Халқ Бирлиги фронти Умумпольша комитетининг резолюциясида бундай дейилади: Вьетнам Демократик Республикасининг тинч шаҳар ва қишлоқларига қароқчиларча ҳужум қилинаётганлиги, химоясиз граждан аҳолининг ўлдирилаётганлиги, ҳарбий кемаларнинг соҳилни ўққа тутаётганлиги, американлик интервентларнинг газ, напалм ва фосфордан фойдаланаётганликлари агрессиядан бошқа бир нарса эмас. Умумпольша комитети американлик интервентларнинг Вьетнамдаги ваҳшиёна ҳаракатларини тўхтатишни талаб қилади.

Лондондаги Трафальгар майдонида тинчлик тарафдори бўлган инглизларнинг оммавий митинги бўлди. Митинг «Вьетнамда тинчлик ўрнатилсин» деган шиор остида ўтди. Тинчлик тарафдорлари турли ташкилотлари, касаба союзларнинг митингда сўзга чиққан вакиллари, парламент аъзолари Американинг Вьетнамдаги разил урушига чек қўйилсин, деб яқдиллик билан талаб қилдилар. Нотиқлар АҚШ сиёсатини қўллаб-қувватлаётган Англия ҳукуматига қаҳр-ғазаб билан лаънат ўқидилар.

Американинг руҳонийларидан уч мингга яқин киши президент Жонсонга мактуб юборди. Улар бу мактубда Вьетнамдаги разил урушни қоралайдилар.

Мактубда бундай дейилади: «американликнинг ўз мамлакати қилаётган ҳаракатлардан ташвишланаётганлигини айтиб бериши қийин. Биз гоят ташвишланаётганлигимиз учун шу тўғрида гапирамиз.

Ҳозирги вақтда Қўшма Штатлар урушни Жанубий Вьетнамдан бошқа мамлакатлар тупроғига кўчира бошладилар. Бунинг натижасида янада катта низо, эҳтимол, ҳатто глобал миқёсидаги ядро конфликти чиқиш ҳавфи бор...» Мактуб Вьетнамда ўт очишни дарҳол тўхтатишга даъват этади.

Кундинамарка департаменти (Колумбия) меҳнаткашлар федерацияси раҳбарлиги ассамблеяси (бу федерация 15 мингдан кўпроқ кишини бирлаштиради) қабул қилган резолюциясида «Америка оккупациячи қўшинлари Вьетнамдан олиб чиқиб кетилсин», деб талаб қилади.

Ассамблеяда сўзга чиққан кишилар АҚШнинг Колумбияни Вьетнамдаги урушда қатнашишга мажбур этиш учун кўрсатаётган тазйиқини кескин қоралайдилар.

Уругвай буржуа газетаси «Эпока» «Гитлер ва Муссолини йўлини тутмоқдалар» сарлавҳали бош мақола босиб чиқарди. Газета қуйидагиларни ёзади: президент Жонсон яқинда Американинг Вьетнамда қилаётган ҳаракатлари АҚШ расмий маъмурларининг Алабамадаги ҳаракатларининг ҳудди ўзгинасидир, деган эди. Газетанинг юқорида берган сарлавҳаси Жонсоннинг ана шу гапларидан аниқроқ қилиб айтилган гаплардир. Американликлар, дейилади мақолада, Вьетнам қишлоқларидан янги куролли синаб кўриш учун жонли лаборатория сифатида фойдаланмоқдалар. Гитлер ва Муссолини ҳам Испанияда шундай қилган эди. Американликларнинг тинч аҳолига қарши напалм бомбаларини доим ишлатиб келаётганликлари ҳам қаҳр-ғазаб билан қоралашга сазовордир.

Грециянинг таниқли маданият арбобларидан — рассомлар ва ҳайкалтарошлардан 40 киши баёнот эълон қилди. Бу баёнот американликларнинг Вьетнамда олиб бораётган разил урушининг ваҳшиёна методларини қоралайди. Уларнинг баёнотида бундай дейилади: «Греция рассомлари ваҳшиларнинг қиргинчилик қандай шаклда бўлмасин, барибир умуман бутун маданиятга зарба беради, деб ҳисоблаб, ана шу методларни қоралайдилар ва бу методларга қарши чин кўнгилдан норозилик билдирадилар».

(ТАСС)

„АТИРГУЛ“ ВА ФАШИСТ ТИКАНАГИ

Яқинда студентлар Мюнхен университети ҳовлисига тўпланишди. Улар бу ерга нацистлар қатл этган София ва Ганс Шолнинг хотирасини эслаш учун келган эдилар.

Ака-сингил 1942 йилда Мюнхен университетида студентларнинг «Атиргул» деган ёширин ташкилотини туздилар. Бу ташкилот фашистлар режимига ва Гитлер бошлаган урушга қарши курашишни ўз олдига вазифа қилиб қўйган эди. 1943 йилнинг февралида «Атиргул» қатнашчилари университетда талончилик урушини тўхтатишга чақириб, варақа тарқатдилар. Гестапо жасур немис ватанпарварларини тутиб олди. Ҳарбий суд улар устидан дарҳол шафқатсиз ҳукм чиқарди: София ва Ганс Шоль, профессор Курт Ауберт ҳамда «Атиргул»нинг яна тўрт иштирокчиси қатл этилди.

Ушандан буён йигирма йил ўтди. Лекин София ва Ганснинг жасорати унутилгани йўқ. Ака ва сингилнинг қаҳрамонлигига бағишланган митинг тугагандан сўнг студентлар хори «Атиргул» шарафига кантатани куйлай бошлади. Шу пайт худди йигирма йил аввалгидек, университет биносининг юқори қаватидан варақалар ташланди. Бу варақаларда университетда қорқ актив нацистлар дарс беришига норозилик билдирилиб, уларнинг номи: халқаро ҳуқуқ профессори Фридрих Бербер, Риббентропнинг собиқ маслаҳатчиси, жазодан қутулиб қолган нацист Теодор Маунцнинг номи келтирилган эди. Маунц сўнгги вақтларгача Бавария маданият министри лавозимини эгаллаб келди, лекин жамоатчилик фикри тазйиқи остида истеъфо беришга мажбур бўлди. Шундан сўнг нацист Маунц университетда ишлай бошлади. Студентлар тарқатган варақада ҳуқуқшунос профессор Рейнгард Маурах, теолог Шмаус, антрополог Герман ва бошқаларнинг номлари ҳам келтирилган эди.

Ғарбий Германия газеталарининг хабар беришича, Мюнхен университети ҳовлисида юз берган воқеа фақат бир нишини — университет ректорини қизиқтирмади, холос. Мухбирлар билан суҳбатда ректор Бербер ҳамда варақада номлари ёзилган бошқа профессорларнинг илгари нацист бўлганлиги ўзига яхши маълумлигини, бироқ университет бу «йирик илмий ходимлар»сиз ишлай олмаслигини айтди.

Ректор тўғрисини айтиб қўя қолибди: Бонн давлати собиқ нацистларсиз иш қила олмайди. Эски йўлдан борувчиларга йўл кўрсатувчи ҳам керак-да, ахир!

Д. ГУДКОВ.

ВЬЕТНАМ ХАЛҚИ КУРАШНИ КУЧАЙТИРМОҚДА

ХАНОЙ, 5 апрель. (ТАСС). «Тхой-Мой» газетаси бугун қуйидагиларни ёзади: Жанубий Вьетнам Халқ Қуролли Кучлари шу йилнинг дастлабки уч ойи мобайнида ўтган йилнинг шу даврдагига қараганда уч баравар кўп душман солдатларини сафдан чиқардилар.

Газета Жанубий Вьетнамдаги миллий озодлик ҳаракати ҳозирги босқичининг ўзига хос уч хусусиятини кўрсатиб ўтади. Биринчидан, озодлик армияси билан партизанлар душманнинг ҳаракатчан кучларига тобора кўпроқ зарба бермоқдалар. Иккинчидан, партизанлар ҳаракати бутун Жанубий Вьетнамни қамраб олиб, озод қилинган районларни тобора кенгайтириб ва мустаҳкамлаб бормоқда. Учинчидан, Жанубий Вьетнам озодлик армияси билан аҳолиси барча фронтларда ташаббусни тобора кўпроқ ўз қўлларига олмоқдалар, душманнинг мустаҳкамланган мудофаа линияларига қақшатқич зарбалар бермоқдалар.

Озодлик армияси билан партизанларнинг ҳужумкор ҳаракатлари, деб ёзади газета, душманни ўз кучларини майда қисмларга бўлиб юборишга мажбур қилмоқда, шунингдек озод қилинган тарқоқ районларни бир бутун қилиб бирлаштиришга ёрдам бермоқда.

«БАҲОР» ЖАЗОИРДА

ЖАЗОИР, 5 апрель. (ТАСС). Ўзбекистон халқ Рақси Давлат ансамбли «Баҳор» Жазоир Халқ Демократик Республикасида гастроль бериш учун Марокашдан кеча Оран шаҳрига келди. Ансамбль мамлакатнинг бир қанча шаҳарларида концерт беради.

1165 ЛЕЙПЦИГ ЯРМАРКАСИ 1965

Журналист блокнотидан

Жаҳоннинг ҳамма қитъаларидан келган харидор ва меҳмонларни мафтун этиб, мартнинг бошларида ўн кун давом этган баҳорги Лейпциг ярмаркаси бу йил гоят зўр кўламда ўтказилди. Бунинг устига ярмарканинг саккиз юз йиллиги немис ерида биринчи ишчи ва деҳқонлар давлати яшаётган чоққа тўғри келганлиги тўй устига тўй қўлиб кетди. Немис дўстларимиз юбилей ярмаркасига Совет Иттифоқидан фақат мамлакат делегациясинигина эмас, шунингдек барча иттифоқдош республикалардан ҳам алоҳида-алоҳида делегациялар таклиф қилдилар. Ушбу сатрлар автори Ўзбекистондан борган нуфузли делегация аъзоси эди.

Етмишдан ортиқ мамлакатдан бўлган тўққиз минг савдо ташкилоти ва фирмаси юз мингдан зиёд гоят хилма-хил экспонат келтирди. Уч юз қирқ минг гектар майдонни эгаллаган ярмарка павильонларидаги ҳамма намуналарни кўриб чиқиш учун эса юз километр йўл босмоқ керак эди. Ярмарка давом этган кунлари унинг экспонатларини етти юз минг киши кўздан кечирди. Энди қариб бутун дунё келиб меҳмон бўлган бу даргоҳ жами олти юз минг аҳолиси бўлган шаҳар эканлигини бир тасаввур қилиб кўринг. Ҳамма аҳолисидан ҳам анча кўп меҳмонга пешвоз чиққан Лейпциг ўша кунлари қандай яшагани «Мессе-Эхо» («Ярмарка садоси») газетаси саҳифаларида тўла акс этиб турди. «Халқ полицияси бўлимининг бошлиғи лейтенант Кархман кабинетида телефон жиринглайди, — дейилади газета хабарида. — Янги воқеодан полиция хизматчиси телефон қилиб, машина юборишини сўрайди. Англиялик мистер Х. ўзи турган квартирининг адресини унутиб қўйибди. У, квартира эгаси қаерда ишлашини биламан, холос, дер эмиш. Машина тезда йўлга чиқиб, квартира эгаси дарҳол топилди. Полиция хизматчиси мистер Х. ни квартирасига кузатиб қўйди». «Мессе-Эхо»да босилган яна бир хабар «Кеча кечқурун соат 7 да» деб аталган: «Дойчланд» меҳмонхонасининг бекаси ҳудди шу меҳмонхонада турғиси келган бир ажнабий меҳмонни зўр бериб юпатар эди. Орзуга айб йўқ, лекин меҳмонхонада жой қаёқда дейсиз! «Йўқса бошқа меҳмонхонага телефон қилиб беринг!» — деб туриб олади меҳмон. Лекин бу меҳмонхонада бўлганидек бошқа меҳмонхоналардан ҳам: «Ҳамма ўринлар сўнгги кунларгача банд!» деган жавоб бўлади. Меҳмон ҳайрон. «Ярмарка ўтказадиган бошқа шаҳарларга ўхшаш Лейпциг ҳам кўп меҳмонхоналик шаҳар,—дейди меҳмонхона бекаси. — Бу галги ярмаркага мўлжаллаб яна 3400 ўринли учта янги меҳмонхона қурган эдик. Яна бошқа ётоқхоналар ва интернатларда ҳам жой кўп эди. Лекин ярмарка меҳмонлари ва қатнашчилари шунчалик кўпки, жой сирэ етишмай қолди. 80.000 та хусусий квартирадан жой топиб беришга кўмаклашамиз». Меҳмон: «Кўмагингиз учун бениҳоя миннатдорман» — деганича такси чақирди-да: «Мени ажнабийларга хизмат кўрсатиш бюросига элтиб қўйинг», дейди».

Шаҳар ана шундай яшар эди. Биз Лейпцигга одамлар ярмаркадан қайтган кечки пайт етиб бордик. Ярмаркани эртадан кўра бошлашимизни айтишгач, ҳаммамиз қош қорайиб келаётганига қарамай, дарҳол шаҳарни томоша қилишга чиқдик. Ажиб бир ҳол! Биз ўша ондаёқ шаҳарнинг қоқ ўртасида эдик. Катталиги билан Германияда биринчи, Европада иккинчи ўринда ҳисобланган Лейпцигг вокзали шаҳарнинг худди марказида жойлашган экан. Ундан тўппа-тўғри Карл Маркс номли бош майдонга чиқиладн. Тунги шаҳар нион чироқлари билан ёритилган ярмарка нишони — қўшалоқ «ММ» ҳарфи («ММ» —«Мустер мессе» — намуналар ярмаркаси) ҳамда 800 йил. деган рақамларга ғарқ бўлиб кетган эди. Бу нишон ва рақамни газета ва журналларда, уй ва саройларнинг пештоқларида, еру кўкда, ҳамма ёқда кўрасиз. Кўкракларимиздаги значокларда, қўлларимиздаги шаҳар ва ярмарка планларида ҳам шу нишон ва шу рақам.

Жуда обод, кўркам, озода, ниҳоятда ихчам ва қулай тушган бу шаҳарга келган одам дастлабки дақиқалардаёқ немис халқининг зўр миллий фахри бўлмиш ёдгорликларнинг шоҳиди бўлади. Ҳамиша севиб ўқиганингиз шоҳ асар «Фауст» нинг геннал муаллифи Гёте таълим олган университетда бўлсангиз, ёшлигингизданоқ меҳр қўйганингиз ўлмас «Макр ва муҳаббат» фожиасининг буюк ижодкори Шиллер яшаган уйни кўрсангиз, немис реалистик музикасининг асосчиси машҳур композитор Бах узоқ йиллар юрган, кезган кўчалар, хиёбонлар, истироҳатгоҳларда сайр қилсангиз нима дер эдингиз! Бир вақтлар гўё тушингизда кўриб, хаёлингизгагина келтира олган бу барча мўъжизаларни Лейпцигда айнан ўнгингизда кўрасиз! Жаҳон музика классикасининг отахони Бетховеннинг доно ва гўзал 9- симфониясини ҳам энг мукаммал оркестр ва машҳур болалар хори ижросида шу шаҳарда тинглашингиз мумкин. Бу ерда немис олий таълимининг ифтихори Лейпциг университети (унинг 15 минг талабаси орасида немис тилини ўрганганни келган ўзбек студентлар ҳам бор экан), мамлакатда энг йирик универмаг, кўплаб савдо расталари, машҳур опера театри ҳам жойлашган. 1700 ўринли бу театрни Европадаги энг замонавий театр ҳам дейишади. XVII асрда қурилган кафе «Каффебаум» ўз ташқи безаклари билан меҳмонлар эътиборини тортади. 1813 йилда. Наполеон устидан қозонилган ғалабадан бир йил сўнг шаҳарнинг шарқи-жанубида (Россияда мажақланган француз қўшинларининг қолдиқлари қочиб кетаётиб, шу ердан ўтган экан) «Халқлар уруши» ёдгорлиги ўрнатилган. Ёдгорликнинг бениҳоя баҳайбат ва улуғворлигини шундан ҳам тасаввур қилса бўладики, ички залининг баландлиги салкам етмиш метр келади. Бу ерда товуш чиқарсангиз, унинг акс садоси ўн беш секунд давом этади. 1.650.000 томлик фонди бўлган университет кутубхонасида 1452—1455 йилларда нашр этилган Инжилнинг нусхаси сақланмоқда.

Лейпцигликлар Карл Маркс ва немис пролетариатининг бошқа йўлбошчилари ҳаёти ва фаолиятининг шоҳиди бўлган бино ва кўчаларни энг азиз билиб сақламоқдалар. 1901 йилда «Искра» газетасининг дастлабки сонлари босилган Руссенштрасседаги бино, 1912 йилда В. И. Ленин яшаган Роза Люксенбург кўчасидаги уй меҳнаткашларнинг файзли зиёратгоҳи бўлиб қолган. Биз шу кўчадан ўтар эканмиз, шу кўча бўйлаб кетган магазинларга кирар эканмиз (кўнган манзилимиз ушбу кўчага жойлашган эди ҳисоб), шу жойларда Ленин албатта бўлганини ҳис этиб, алланечук фикр ва туйғулар оғушига тушар эдик. 1933 йили фашистлар ва уларнинг машъум идеологияси жаҳон афгор оммаси олдида фош этилган машҳур Лейпциг процесси ҳозир Георгий Димитров номидаги музей биносида бўлиб ўтган эди. Шу музей жойлашган кўчага, унга туташ бир мактабга ҳам оташин пролетар жангчисининг номи берилган.

Юз йигирма минг киши, яъни ҳар бир беш лейпцигликнинг бири, сиғадиган шаҳар стадионини. унга туташ тушган сув бассейнини кўздан кечирган одам шу зўр дид билан қурилган улкан иншоотлар қарийб бир йил мобайнида битказилганига унча ишонмайди. Деярли йигирма беш метр баландликда бўлган юқори трибуналарига бир юз етмишдан ортиқ зинапоя элтадиган гигант стадион шаҳар харобаларидан қурилган.

Ҳ. НУРУЛЛАЕВ.

Лейпциг — Тошкент.

(ДАВОМИ БОР).

Лейпциг. Шаҳарнинг гавжум майдонларидан бири.

Автор фотоси.

ТИНГЛАНГ ТОМОША ҚИЛИНГ

Радио

7 АПРЕЛДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Баҳор тароналари. 9.30 — Ҳамроевнинг «Ўзбекистон хотин-қизларига» кантатаси. 10.10— ҳалқ чолғу асбоблари. 10.30 — Енгил куйлар. 11.10 — Асабий касалликлар. 11.25 — Кинофильмлардан куйлар. 13.40 — Концерт (рус.). 16.15 — Ўзбекистоннинг музика маданияти (рус.). 17.00 — «Ёшлик» радиостанцияси. 18.00 — «Алангали йиллар қиссаси» (рус.). 18.30 — Қўшиқлар. 19.20 — Қозоқ куйлари. 20.00 — «КПСС МК Пленуми қарорлари амалда» (рус.). 20.10 — Классик куйлари. (рус.). 20.45 — «Фабрика маркасининг шуҳрати учун» (репортаж). 22.00 — «Миллий озодлик ҳаракатининг ривожланиши» (суҳбат). 22.15 — «Камол топ, Совет Ватани» (адабий-музикали композиция). 22.40 — М. Бобоев ва М. Икром шеърлари. 23.20 — Улуғ Ватан уруши қатнашчилари бизнинг ҳузуримизда.

Телевидение

7 АПРЕЛДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар**, 18.25 — **Будь готов! тележурнали**, 19.00 — **Катта руда** (бадиий фильм).

20.30 — **Эшиттиришлар программаси.**

Ўзбек тилида: 20.35 — **Телевизион янгиликлар**, 20.55 — **Капиталистик мамлакатлар ишчилар синфининг ҳозирги даврдаги кураши** (телеуниверситет), 21.15 — **Экиш—биринчи имтиҳон** (қишлоқ хўжалик ходимлари учун), 21.35— Композитор Икром Акбаров. **Тошкентнома** (Радио уйидан).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 19.00 — **Порланг, Ленин юлдузлари** (болалар учун), 19.35 — **Тошкент янгиликлари**, 19.45 — **Рассом А. Абдуллаев асарларида Ленин образи.**

Рус тилида: 20.15 — **Рус балет санъати**, 21.05 — **Тошкент янгиликлари**, 21.15 — **Запас ўйинчи** (бадиий фильм).

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 7/IV да **Оққуш кўли**, 8/IV да **Чио-Чио-Сан** («9 апрель» штампи билан сотиб олинган билетлар 8/IV га ярайди).

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 7/IV да **Қонли сароб**, 8/IV да **Қутлуғ қон.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 7/IV да **Ўғил уйлантириш**, 8/IV да **Нурхон.**

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 7/IV кеч соат 8 да Ўзбекистон ССР ва Туркманистон ССР халқ артисти **Комилжон Отаниёзов** раҳбарлиги ва иштирокида **Хоразм ансамблининг концерти.**

Кино

Севги деб (1 ва 2 серия) — «МИР», СОВИР РАҲИМОВ номли, НАВОИЙ номли, «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ИСКРА», «МОСКВА», «СПУТНИК», «ВОСТОК», «ЧАЙКА», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун). САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 12, 3, кеч 6-15 минут ва кеч 9 да).

Ўтган йўлингга боқ — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ЁШ ГВАРДИЯ» (кундуз соат 4 дан), «ДРУЖБА» (кеч 9-15 минутда).

«Ташсантехгазмонтаж» трестининг Тошкентдаги ХОЗРАСЧЕТ ПУСКО-НАЛАДКА УЧАСТКАСИ

вентиляция системаларини,

кондиционирли (мўътадил) ҳаво установкаларини синаш ва созлаш, пневмотранспортни чангсизлантириш учун, шунингдек вентиляция системаларини паспортлаштириш, вентиляция установкаларини лойиҳалаш ёки қайтадан қуриш юзасидан ҳужжатлар тайёрлаш учун

ШАРТНОМАЛАР ТУЗАДИ

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Апанасенко кўчаси, 35-уй, телефон 2-63-75.

«Главташкентстрой» автотрестининг 7-АВТОБАЗАСИГА

2, 3-класс шоферлар, 2, 3-разрядли автослесарлар, моторист, автослесарь ихтисосига ўргатиш учун шогирдлар

КЕРАК

Ёлғиз кишилар ётоқ билан таъминланади.

Тошкент шаҳри, 57, Красний партизан кўчаси, 110-уйда кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин.

«Совет Ўзбекистони» газета редакциясига кечқурун ишлаш учун малакали ўзбекча машинистка

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Правда Востока кўчаси, 26-уй, 57- хона.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64543
Р. 03741. № В. 80.

Редактор М. ҚОРИЕВ.